



ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΑΣΠΑΙΤΕ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΣΤΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΝ  
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟ (ΠΕΣΥΠ 2016-2017)

**ΘΕΜΑ: ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ  
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ  
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ  
ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ**



**ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΝΤΑΦΟΥ**

**ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΡΙΣΤΑΚΟΠΟΥΛΟΣ**

**ΑΘΗΝΑ 2017**

# **ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ**

|                      |          |
|----------------------|----------|
| <b>ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....</b> | <b>4</b> |
|----------------------|----------|

Σκοπός

Δομή της εργασίας

Ευχαριστίες

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ**

|                                     |          |
|-------------------------------------|----------|
| <b>1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ.....</b> | <b>7</b> |
|-------------------------------------|----------|

|                                                |          |
|------------------------------------------------|----------|
| <b>1.2 Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ.....</b> | <b>8</b> |
|------------------------------------------------|----------|

|                                               |          |
|-----------------------------------------------|----------|
| <b>1.2.1 Η Κεντρική Κρατική Διοίκηση.....</b> | <b>9</b> |
|-----------------------------------------------|----------|

|                                            |           |
|--------------------------------------------|-----------|
| <b>1.2.2 Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση.....</b> | <b>10</b> |
|--------------------------------------------|-----------|

|                                                                      |           |
|----------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>1.2.3 Η Τοπική Αυτοδιοίκηση και η Καθ' ύλην Αυτοδιοίκηση.....</b> | <b>11</b> |
|----------------------------------------------------------------------|-----------|

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ**

|                                     |           |
|-------------------------------------|-----------|
| <b>2.1 ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ.....</b> | <b>16</b> |
|-------------------------------------|-----------|

|                                    |           |
|------------------------------------|-----------|
| <b>2.2 ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ.....</b> | <b>17</b> |
|------------------------------------|-----------|

|                                          |           |
|------------------------------------------|-----------|
| <b>2.2.1 Κρίση κράτους πρόνοιας.....</b> | <b>18</b> |
|------------------------------------------|-----------|

|                                                                        |           |
|------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>2.3 ΤΟ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΟ ΕΡΓΟ - ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ.....</b> | <b>19</b> |
|------------------------------------------------------------------------|-----------|

|                                      |           |
|--------------------------------------|-----------|
| <b>2.4 ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ.....</b> | <b>21</b> |
|--------------------------------------|-----------|

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ**

### **ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ**

|                                                         |    |
|---------------------------------------------------------|----|
| 3.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ.....                               | 22 |
| 3.2 Η ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ.....                                | 23 |
| 3.2.1 Μορφές της συμβουλευτικής.....                    | 23 |
| 3.3 Ο ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ.....               | 24 |
| 3.3.1 Ο σύμβουλος επαγγελματικού προσανατολισμού.....   | 25 |
| 3.4 ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ... | 26 |

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Ο ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

|                                                                   |    |
|-------------------------------------------------------------------|----|
| 4.1 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ.....                 | 27 |
| 4.2 Ο ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ.....                | 28 |
| 4.3 Ο ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΑΝΕΡΓΩΝ..... | 31 |
| 4.3.1 Ο ΟΑΕΔ.....                                                 | 32 |
| 4.3.2 ΓΣΕΕ/Κέντρο Πληροφόρησης Εργαζομένων και Ανέργων.....       | 33 |
| 4.3.3 Τοπική Αυτοδιοίκηση / Δήμοι.....                            | 34 |

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ**

|                                                           |    |
|-----------------------------------------------------------|----|
| 5.1 ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟ ΔΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ.....                      | 35 |
| 5.2 ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΑ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ..... | 37 |
| 5.3 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ.....         | 38 |

|                                   |    |
|-----------------------------------|----|
| 5.3.1 Τμήμα Δια Βίου Μάθησης..... | 38 |
|-----------------------------------|----|

|                                                           |    |
|-----------------------------------------------------------|----|
| 5.3.2 Κοινωφελής Δημοτική Επιχείρηση Πειραιά (ΚΟΔΕΠ)..... | 39 |
|-----------------------------------------------------------|----|

|                                                                                                          |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 5.3.3 ΚΕΝΤΡΟ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ<br>ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΑΝΕΡΓΩΝ (Κ.Ψ.Κ.Υ.) / Π.Ε.Ψ.Α.Ε.Ε..... | 42 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|

|                             |    |
|-----------------------------|----|
| ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ..... | 43 |
|-----------------------------|----|

|                   |    |
|-------------------|----|
| ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ..... | 45 |
|-------------------|----|

## **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ:**

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1:** Η επίσημη ανακοίνωση για τον τρίτο κύκλο δωρεάν επιμορφωτικών σεμιναρίων και διαλέξεων από τον Δήμο Πειραιά

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2:** Η αίτηση συμμετοχής

## ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στη σημερινή εποχή οι εργαζόμενοι βελτιώνουν διαρκώς τις δεξιότητές τους, ώστε να προσαρμόζονται στο συνεχώς μεταβαλλόμενο εργασιακό περιβάλλον (e-government, e-banking, e-health, e-shopping κ. λ .π.) στο πλαίσιο της παγκοσμιοποιημένης κοινωνίας και της ραγδαίας αναπτυσσόμενης τεχνολογίας, καθώς, όπως αναφέρει και ο Γάλλος φιλόσοφος Pascal, η εκλογή επαγγέλματος αποτελεί τη σημαντικότερη πράξη στη ζωή του ανθρώπου (Χουρδάκη,1982: 191). Πλέον, καθώς οι ευκαιρίες για εύρεση εργασίας δεν συνδέονται με την κατοχή κάποιου τίτλου εκπαίδευσης, απαξιώνονται οι γνώσεις και δεξιότητες και η πρόβλεψη του επαγγελματικού περιβάλλοντος είναι δύσκολη έως αδύνατη.

Για όλα αυτά καθοριστική είναι η συμβολή της συμβουλευτικής και του επαγγελματικού προσανατολισμού. Ο επαγγελματικός προσανατολισμός είναι κλάδος της συμβουλευτικής, η οποία είναι κλάδος της ψυχολογίας και αποτελούν μορφές επικοινωνίας μέσω των οποίων επιχειρείται η επίλυση κοινωνικών, προσωπικών και επαγγελματικών προβλημάτων. Είναι διαδικασίες αλληλεπίδρασης ανάμεσα στον σύμβουλο και τον συμβουλευόμενο, καθώς απαιτούν την ενεργό συμμετοχή και των δυο με σκοπό την παροχή βοήθειας στον συμβουλευόμενο. Η συμβουλευτική είτε πραγματοποιείται πρόσωπο με πρόσωπο, είτε εξ' αποστάσεως, αποτελεί διαδικασία μέσω της οποίας επιχειρείται η κατανόηση των βιωμάτων και εμπειριών των ατόμων και η μετουσίωσή της από τον σύμβουλο (Παπάνης & Μπαλάσα, 2012: 17).

Στο πλαίσιο της συμβουλευτικής σχέσης, κατά την επαφή με τον συμβουλευόμενο, ο σύμβουλος χρειάζεται να του παρέχει την ευκαιρία να εξωτερικεύσει τις σκέψεις, τις ανησυχίες και τα προβλήματά του δείχνοντάς του ότι τον παρακολουθεί με προσοχή και ενδιαφέρον και έτσι να εγκαθιδρυθεί μια σωστή συμβουλευτική σχέση. Για την εδραίωση αυτής της σχέσης, θα πρέπει ο σύμβουλος να είναι εφοδιασμένος με όλες τις δεξιότητες για μια αποτελεσματική επικοινωνία, όπως είναι η προσοχή, η κατανόηση, ο συμμερισμός των συναισθημάτων του συμβουλευόμενου (ενσυναίσθηση), η τόνωση του ηθικού του κ.ά. με στόχο την ενεργό συμμετοχή του (Φραδέλος & Στάϊκος, 2013: 213-219).

Στις μέρες μας, η δωρεάν παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής επαγγελματικού προσανατολισμού θεωρείται επιτακτική, καθώς πολλοί συνάνθρωποί μας αδυνατούν να καταβάλλουν χρήματα για ανάλογες υπηρεσίες, εφόσον αδυνατούν να ικανοποιήσουν ακόμη και τις βασικές τους ανάγκες. Στο πλαίσιο αυτό, το κράτος με την κοινωνική του πολιτική έχει θεσμοθετήσει σχετικές υπηρεσίες και σε επίπεδο Δήμων, που παρέχουν κοινωνική στήριξη με δωρεάν μαθήματα τους μαθητές, δωρεάν επιμορφωτικά σεμινάρια και δωρεάν συμβουλευτική επαγγελματικού προσανατολισμού, χωρίς να υπάρχει κοινή γραμμή βάσει συγκεκριμένης οδηγίας. Αποτελούν, με το πέρασμα του χρόνου, ένα διαμορφωμένο σύστημα αρχών που έχει επικυρωθεί κοινωνικά στη συνείδηση του Λαού ( Δουατζής, 1986: 17 ).

Η παρούσα εργασία πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος Ειδίκευσης στη Συμβουλευτική και τον Προσανατολισμό (ΠΕΣΥΠ 2016-2017.)

**Σκοπός της εργασίας** είναι η διερεύνηση της εφαρμογής του επαγγελματικού προσανατολισμού στη χώρα μας δίνοντας έμφαση στην τοπική αυτοδιοίκηση και ειδικότερα τους Δήμους, τους εγγύτερους στους πολίτες φορείς δημόσιας διοίκησης, μέσα από τη μελέτη περίπτωσης ενός από τους σημαντικότερους Δήμους της Ελλάδας, του Δήμου Πειραιά.

### **Δομή της εργασίας**

Η εργασία χωρίζεται σε έξι κεφάλαια, από τα οποία το καθένα αναλύει και μια διαφορετική πτυχή του θέματός μας.

- Το πρώτο κεφάλαιο είναι η εισαγωγική βάση της εργασίας, όπου παρουσιάζεται το σύστημα οργάνωσης του ελληνικού κράτους δίνοντας έμφαση στο θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Το δεύτερο κεφάλαιο, αφιερώνεται στην κοινωνική πολιτική του κράτους. Γίνεται αναφορά στο κοινωνικό κράτος, και στο ελληνικό κράτος πρόνοιας μέχρι το σημερινό στάδιο κρίσης και αναμόρφωσης της κοινωνικής πολιτικής. Στο πλαίσιο αυτό, γίνεται μια προσπάθεια γνωριμίας του φιλανθρωπικού

έργου της Εκκλησίας της Ελλάδας και των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ).

- Το τρίτο κεφάλαιο, αφιερώνεται στη Συμβουλευτική και το Επαγγελματικό προσανατολισμό. Παρουσιάζονται οι έννοιες της συμβουλευτικής και του επαγγελματικού προσανατολισμού, η ιστορική τους συνέχεια, οι μορφές τους και οι ελάχιστες τεχνικές-δεξιότητες που χρειάζεται να έχει ο σύμβουλος.
- Στο τέταρτο κεφάλαιο, γίνεται μια πρώτη γνωριμία με τους φορείς που παρέχουν συμβουλευτικής επαγγελματικού προσανατολισμού στην Ελλάδα.
- Στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζεται ο επαγγελματικός προσανατολισμός στην Τοπική Αυτοδιοίκηση με παράδειγμα έναν από τους μεγαλύτερους Δήμους της χώρας, τον Δήμο Πειραιά.
- Η εργασία κλείνει με την καταγραφή των γενικότερων συμπερασμάτων επί του θέματος της μελέτης και τη σχετική βιβλιογραφία.

### **Ευχαριστίες**

Επιθυμώ να ευχαριστήσω όσους με βοήθησαν με ποικίλους τρόπους στην πραγματοποίηση της παρούσας μελέτης. Τις μεγαλύτερες ευχαριστίες αισθάνομαι την ανάγκη να αποδώσω στον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Ιωάννη Χριστακόπουλο για την μεγάλη κατανόηση που έδειξε και τη στήριξη στην προσπάθειά μου αυτή.

Ιδιαίτερα σημαντική ήταν η συμβολή συναδέλφων μου από τον Δήμο Πειραιά. Τους ευχαριστώ για το χρόνο που διέθεσαν και τις πληροφορίες για την πραγματοποίηση του ειδικού μέρους της μελέτης.

Ευχαριστώ, επίσης, όλους τους γνωστούς και φίλους, που με το δικό τους τρόπο με βοήθησαν άμεσα ή έμμεσα. Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα την κόρη μου Ελένη, που με στήριξε με κάθε τρόπο στην ολοκλήρωση αυτής της διπλωματικής εργασίας.

## ΚΕΦ. 1: ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

### 1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

Για την έννοια του **κράτους** αναπτύχθηκαν διάφορες θεωρίες. Από αυτές άλλες, το ερμηνεύουν ως ένα κοινωνικό φαινόμενο (θεοκρατική, μαρξιστική, οργανική θεωρία) και άλλες, νομικές θεωρίες, το ερμηνεύουν ως νομική έννοια. Από τις νομικές θεωρίες, η επικρατούσα, η πιο σημαντική, που αναγνωρίζεται ως η κορυφαία, αναπτύχθηκε τον 19<sup>ο</sup> αιώνα από τον πατέρα της πολιτειολογίας, τον Georg Jellinek (1851-1911).

Είναι η θεωρία του Jellinek ή *θεωρία* της νομικής προσωπικότητας ή θεωρία του νομικού υποκειμένου, την οποία ανέπτυξε στο βιβλίο του «Η Γενική Θεωρία του Κράτους», όπου περιγράφει την έννοια της νομικής προσωπικότητας του κράτους.

Σύμφωνα με αυτή, *κράτος* είναι λαός μόνιμα εγκατεστημένος σε συγκεκριμένη εδαφική επικράτεια (χώρα), οργανωμένος σε νομικό πρόσωπο, ο οποίος ασκεί αυτοδύναμη εξουσία. Σύμφωνα με την θεωρία της νομικής προσωπικότητας, για να υπάρχει κράτος θα πρέπει να συντρέχουν τα τέσσερα δομικά στοιχεία του ορισμού: ο λαός (υπό ευρεία έννοια), το έδαφος (χώρα), η οργάνωση του κράτους σε νομικό πρόσωπο και η εξουσία (Ράϊκος, 2011: 101-102). Το κράτος είναι υποκείμενο δικαίου, φορέας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, έχει μια νομική προσωπικότητα, το νομικό πρόσωπο του κράτους και δεν ανήκει σε κανέναν ούτε ταυτίζεται με φυσικά πρόσωπα, που βρίσκονται στην εξουσία σε μια περίοδο (συγκυριακά), ούτε με τους διοικητικούς υπαλλήλους, τη Διοίκηση. Η εξουσία είναι αυτοδύναμη, δεν πηγάζει από άλλη εξουσία, είναι πρωτογενής και πηγάζει από το δίκαιο του κράτους. Είναι κυβερνητική και γενική, καθώς περιλαμβάνει όλα τα πρόσωπα, ημεδαπούς και αλλοδαπούς και η οργάνωσή της έχει διάρκεια.

Ο *δημόσιος τομέας* αφορά και τις τρεις εξουσίες (εκτελεστική, νομοθετική, δικαστική) και τις μεταξύ τους σχέσεις, καθώς είναι ο χώρος της κρατικής παρέμβασης με δραστηριότητες, όπως είναι οι δαπάνες, η φορολογία, η

παροχή δημόσιων αγαθών (π.χ. άμυνα, προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος), ρύθμιση συμπεριφορών, παροχή υγείας, προστασία της ποιότητας του νερού ή των τροφίμων κ.ά. Έχει πολιτική, οικονομική και νομική έννοια. Σύμφωνα με την πολιτική έννοια, ο δημόσιος τομέας αναφέρεται στο κριτήριο της συλλογικής επιλογής των αγαθών και υπηρεσιών που παρέχει το κράτος, ο δημόσιος τομέας. Σύμφωνα με την οικονομική του έννοια, ο δημόσιος τομέας καθορίζεται με τις διάφορες μεθόδους μέτρησης της έντασής του. Ο συνηθέστερος τρόπος μέτρησης του δημόσιου τομέα είναι η σχέση δαπανών με το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ). Η έντασή του δεν μπορεί να μετρηθεί με ακρίβεια διότι στις σύγχρονες κοινωνίες δεν υπάρχουν σαφή όρια μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού. Από νομική προσέγγιση, ο δημόσιος τομέας είναι έννοια ευρύτερη από την έννοια της δημόσιας διοίκησης και περιλαμβάνει τις δημόσιες υπηρεσίες, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ), τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), την Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος (ΚΕΔΚΕ), τις Τοπικές Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων (ΤΕΔΚ), τις Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμούς (ΔΕΚΟ), τα Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου (ΝΠΙΔ), που ανήκουν στο κράτος ή επιχορηγούνται τακτικά, τουλάχιστον κατά 50% του ετήσιου προϋπολογισμού τους ή των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο ελέγχεται κατά 51% από το κράτος...(Ν. 2190/1994 ΦΕΚ 28/Α΄/03-03-1994, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει).

## **1. 2 Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ**

Το άρθρο 101 παρ. 1 του ελληνικού Συντάγματος ορίζει ότι η διοίκηση του κράτους οργανώνεται σύμφωνα με το αποκεντρωτικό σύστημα. Η παρ. 2 ορίζει ότι η διοικητική διαίρεση της χώρας διαμορφώνεται με βάση τις γεωοικονομικές, κοινωνικές και συγκοινωνιακές συνθήκες, ενώ , σύμφωνα με την παρ. 3, τα περιφερειακά όργανα κράτους έχουν γενική αποφασιστική αρμοδιότητα για τις υποθέσεις της περιφέρειάς τους. Τα κεντρικά όργανα του κράτους, εκτός από τις ειδικές αρμοδιότητες, έχουν τη γενική κατεύθυνση, τον συντονισμό και τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των περιφερειακών

οργάνων, όπως νόμος ορίζει. Παρ' όλα αυτά στην Ελλάδα εφαρμόζονται, συνυπάρχουν (Τάχος, 2005: 217) και τα τρία συστήματα διοίκησης (συγκεντρωτικό, αποκεντρωτικό, αυτοδιοίκηση). «Η διαίρεση των διοικητικών υπηρεσιών σε κεντρικές και περιφερειακές ανταποκρίνεται στη διαφορά αρμοδιότητας τούτων. Η διαφορά αυτή ρητώς αναγνωρίζεται από το άρθρο 101 παρ. 3 Σ» ( Τάχος, 1991: 102). Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (άρθρο 102 Συντάγματος), ενώ δεν αγνοείται η ειδική ή καθ' ύλην αυτοδιοίκηση (π.χ. ΑΕΙ, άρθρο 16 Συντάγματος). Συμπληρωματικά λειτουργούν οι Ανεξάρτητες Αρχές (άρθρο 101 Α Συντάγματος) και οι Δημόσιες Επιχειρήσεις (άρθρο 107 Συντάγματος).

Η συνταγματική κατοχύρωση των προαναφερόμενων συστημάτων σημαίνει ότι «ο κοινός νομοθέτης δεν μπορεί να καταργήσει άμεσα ή έμμεσα κάποιο από αυτά μπορεί, όμως, να παρέμβει ρυθμιστικά στη λειτουργία τους» (Βροντάκης, 2004: 151-152). Η επιλογή πάντως του ενός ή του άλλου συστήματος διοικητικής οργάνωσης ανήκει στην κυριαρχική εξουσία του κράτους που είναι ο φυσικός φορέας της οργανωτικής εξουσίας της δημόσιας διοίκησης και τελεί υπό την άμεση επίδραση παραγόντων ιστορικού, ιδεολογικού, οικονομικού και κοινωνικού χαρακτήρα (Βεγλερή, 1963: 102).

### **1.2.1 Η Κεντρική Κρατική Διοίκηση**

Οι θεσμικοί παράγοντες της κεντρικής κρατικής διοίκησης στη χώρα μας είναι:

- Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας (άρθρα 30-50 Συντάγματος)
- Η Κυβέρνηση ( άρθρο 81, 82 και 85 Συντάγματος)
- Το Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣτΕ), ως Διοικητική Αρχή (άρθρο 95 Συντάγματος, Ν. 1470/1984 /ΦΕΚ 112/Α΄/06-08-1984, Ν. 3528/2007 ΦΕΚ 26/Α΄/09-02-2007)
- Το Ελεγκτικό Συνέδριο (Ελ. Συν.), ως Διοικητική Αρχή ( άρθρο 98 Συντάγματος)

- Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (ΝΣΚ), ο νομικός σύμβουλος και δικηγόρος του κράτους (άρθρο 100<sup>Α</sup> Συντάγματος)

Τα τρία τελευταία σώματα (ΣτΕ, Ελ. Συν., ΝΣΚ) αποτελούν σώματα υποβοήθησης της κεντρικής κρατικής διοίκησης. Το Συμβούλιο της Επικρατείας και το Ελεγκτικό Συνέδριο είναι διφυή κρατικά όργανα, καθώς είναι κυρίως δικαστήρια, αλλά και διοικητικές αρχές και αναφέρονται στην κεντρική κρατική διοίκηση μόνο όταν ασκούν διοικητικές αρμοδιότητες. Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους είναι μόνο διοικητική αρχή.

### **1.2.2 Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση**

Το αποκεντρωτικό σύστημα προβλέπεται από το Σύνταγμα (άρθρο 101) που ορίζει ότι η διοίκηση του κράτους οργανώνεται σύμφωνα με το αποκεντρωτικό σύστημα και τα αποκεντρωμένα κρατικά όργανα έχουν γενική αποφασιστική αρμοδιότητα (διοικητική αυτοτέλεια) για τις υποθέσεις της ενότητάς τους, της περιφέρειάς τους. Το αποκεντρωτικό δηλαδή σύστημα περιγράφει μονάδες του κράτους (περιφέρειες) που στελεχώνονται από δημοσίους υπαλλήλους. Μονάδες ενιαίες που παρέχουν αποκεντρωμένες υπηρεσίες της κεντρικής διοίκησης. Έχουν αρμοδιότητες περιορισμένες τοπικά, μόνο στην εδαφική τους ενότητα. Οι αρμοδιότητές τους αφορούν τον σχεδιασμό, προγραμματισμό, συντονισμό και εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής για την ανάπτυξη της συγκεκριμένης περιοχής (π.χ. εκτέλεση δημοσίων έργων: λιμάνια, αεροδρόμια).

Μέχρι το 2010 η συγκρότηση της αποκεντρωμένης διοίκησης οργανωνόταν σε 13 Διοικητικές Περιφέρειες (Ν. 1622/1986, ΦΕΚ 92/Α'/14-07-1986) , οι οποίες το 2011, με την εφαρμογή του Ν. 3852/2010, Πρόγραμμα «Καλλικράτης», έδωσαν τη θέση τους σε επτά (7) Αποκεντρωμένες διοικήσεις:

1. Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής.
2. Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας- Στερεάς Ελλάδας.
3. Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου- Δυτικής Μακεδονίας.

4. Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου- Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου.
5. Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου.
6. Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης.
7. Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας- Θράκης.

Η περιφέρεια, πλέον, αποτελεί τον βασικό άξονα επιβίωσης και ανάπτυξης για τη χώρα. Η κρατική λειτουργία αποκεντρώνεται περισσότερο έχοντας αρμοδιότητες μεγαλύτερου εύρους και παρεχόμενες πιο κοντά στους πολίτες. Εξάλλου, στόχος του αναπτυξιακού σχεδιασμού της χώρας αποτελεί η ολοκλήρωση της περιφέρειας ως κυβερνητική, αναπτυξιακή, οικονομική και κοινωνική βαθμίδα (Χρήστου, 2002: 20-21).

### **1.2.3 Η Τοπική Αυτοδιοίκηση και η Καθ' ύλην Αυτοδιοίκηση**

- Η Τοπική Αυτοδιοίκηση

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση ως έννοια ξεκινά να υπάρχει μαζί με την ελληνική ιστορία. Είναι ένας θεσμός που βοήθησε στη διατήρηση της εθνικής μας ταυτότητας σε πολύ δύσκολους καιρούς, όπως κατά την Τουρκοκρατία και τη Γερμανική κατοχή. Τη μεγάλη του σημασία ως θεσμός, τόνισαν πολλοί σπουδαίοι πολιτικοί άντρες κατά τη νεότερη ιστορία της χώρας μας: παλαιότερα ο Ιωάννης Καποδίστριας (1831) και αργότερα ο Ελευθέριος Βενιζέλος (1910), ο Ρέπουλης (1911), ο Παπαναστασίου (1925) και άλλοι.

*Τοπική Αυτοδιοίκηση* (ΤΑ) είναι η αυτονομία των τοπικών δημοσίων οργανισμών (Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ΟΤΑ), που μόνοι τους ή σε συνεργασία με τις κρατικές αρχές, ασχολούνται με τις τοπικές υποθέσεις (Σύνταγμα, άρθρο 102) και υπάγονται, σύμφωνα με το νόμο, σε ειδική κατηγορία Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ). Είναι η τοπική διοίκηση που διαθέτει αυτονομία, δηλαδή διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια. Κάθε Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν είναι κρατικό όργανο, έχει ξεχωριστό νομικό πρόσωπο, είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου. Οι

Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, έχοντας διοικητική αυτοτέλεια και διακριτή νομική προσωπικότητα, διακρίνονται από τις κεντρικές κρατικές υπηρεσίες και, έχοντας οικονομική αυτοτέλεια, διαθέτουν και διαχειρίζονται αυτοβούλως την περιουσία τους και καταρτίζουν δικό τους προϋπολογισμό, ισολογισμό και απολογισμό. Έχουν πλήρη δημοσιονομική και διοικητική αυτοτέλεια και αυτοκυβέρνηση και οι αρχές της εκλέγονται απευθείας από το εκλογικό σώμα. Οι υπάλληλοι δεν είναι δημόσιοι υπάλληλοι αλλά εξομοιώνονται με αυτούς. Το κράτος, οι αποκεντρωμένες διοικήσεις ασκούν εποπτεία στην Τοπική Αυτοδιοίκηση ελέγχοντας τη νομιμότητα, όχι τη σκοπιμότητα των πράξεών της.

Αποτελεί:

- Πολιτικό θεσμό, καθώς διαθέτει εκλεγμένα όργανα με τυπικές και ουσιαστικές εξουσίες σε τοπικές υποθέσεις
- Διοικητικό θεσμό, καθώς έχει αρμοδιότητες, οργάνωση, προσωπικό, οικονομικούς πόρους και παρέχει υπηρεσίες
- Αναπτυξιακό θεσμό, καθώς οι αποφάσεις της επηρεάζουν την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας.

Με βάση το ελληνικό Σύνταγμα τα εννοιολογικά στοιχεία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι (Χλέπας, 2008: 10-13):

- α. Η ύπαρξη ΟΤΑ ως εδαφικών ΝΠΔΔ
- β. Η διαχείριση των τοπικών υποθέσεων
- γ. Η αυτοτέλεια (διοικητική και οικονομική) των ΟΤΑ
- δ. Η εκλογή των αιρετών αρχόντων της μέσω καθολικής ψηφοφορίας
- ε. Η κρατική εποπτεία

Επομένως, τοπική αυτοδιοίκηση είναι η έκφραση λαϊκής βούλησης στον τόπο κατοικίας των δημοτών ή των κατοίκων για τις τοπικές υποθέσεις, η οποία

υλοποιείται από τα κατά τόπους συμβούλια που εκλέγονται απευθείας από το λαό (Δουατζής, 1986: 12). Είναι ταυτόχρονα και τοπική και κυβέρνηση: «Ο ορισμός της τοπικής κυβέρνησης υποδηλώνει ότι είναι ταυτόχρονα και τοπική και κυβέρνηση» (Hampton, 1987: 2).

• Η ειδική ή καθ' ύλην αυτοδιοίκηση

Η ελληνική δημόσια διοίκηση δεν αποτελείται μόνο από την κρατική διοίκηση την κεντρική και αποκεντρωτική διοίκηση και τους Οργανισμούς πρώτου (ΟΤΑ) και δεύτερου βαθμού, αλλά και από άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου και από άλλες διοικητικές αρχές, οι οποίες αναγνωρίζονται είτε συνταγματικά (π.χ. πανεπιστήμια / Σύνταγμα, άρθρο 16 παρ. 5), είτε νομοθετικά (π.χ. οι κατά τόπους Δικηγορικοί Σύλλογοι). Αυτά τα νομικά πρόσωπα/ διοικητικές αρχές αποτελούν την καθ' ύλην αυτοδιοίκηση, η οποία οργανώνεται όχι με βάση το τοπικό κριτήριο που οργανώνεται η τοπική αυτοδιοίκηση αλλά με βάση το ουσιαστικό κριτήριο επιτέλεσης συγκεκριμένου έργου.

Πρόκειται, δηλαδή, για ανάθεση σε ξεχωριστά νομικά πρόσωπα της εξυπηρέτησης συγκεκριμένου σκοπού, όπως είναι η κοινωνική ασφάλιση, η νοσοκομειακή περίθαλψη, η εκπαίδευση, η ύδρευση, ο ηλεκτρισμός κ.ά., ανατίθεται σε ξεχωριστά νομικά πρόσωπα. Τα νομικά αυτά πρόσωπα έχουν όλα τα χαρακτηριστικά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (π.χ. διοικητική αυτοτέλεια), αλλά, επιπλέον, τα χαρακτηριστικά τους απορρέουν από τη φύση, την ύλη της αρμοδιότητάς τους π.χ. τα πανεπιστήμια είναι φορείς ανώτατης εκπαίδευσης (Σύνταγμα, άρθρο 16 παρ. 5).

Το Σύνταγμα σε ορισμένες διατάξεις του (άρθρο 23 παρ.2, άρθρο 56 παρ. 1) αναφέρεται σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, σε επιχειρήσεις δημοσίου χαρακτήρα ή κοινής ωφέλειας, σε δημόσιες επιχειρήσεις. Όλα αυτά αποτελούν τα «δημόσια νομικά πρόσωπα ειδικών σκοπών» και διακρίνονται σε:

- Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ)

- Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου (ΝΠΙΔ), στα οποία ανήκουν οι δημόσιες επιχειρήσεις, οι δημόσιες εταιρίες και οι επιχειρήσεις μικτής οικονομίας

- Ανάδοχοι παραχωρηθείσης δημόσιας υπηρεσίας

• Οι Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές (ΑΔΑ) αποτελούν έναν άλλο φορέα εκτελεστικής εξουσίας. Είναι ανεξάρτητα όργανα του κράτους με ευρείες αποφασιστικές αρμοδιότητες για τη ρύθμιση διαφόρων ζωτικών και ευαίσθητων τομέων της πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής ζωής. Γι' αυτό και έχουν ανάγκη από πρόσθετες θεσμικές εγγυήσεις προστασίας. Διενεργούν ενδιάμεσο έλεγχο. Δημιουργήθηκαν στη χώρα μας με πρότυπο τις «ανεξάρτητες διοικητικές αρχές» που άρχισαν να θεσμοθετούνται στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής από τα τέλη του 19<sup>ου</sup> αιώνα και τις «ανεξάρτητες διοικητικές αρχές» της Γαλλίας, που άρχισαν να διαμορφώνονται κατά τη δεκαετία του 1950.

Κύριο χαρακτηριστικό τους είναι η ανεξαρτησία τους από την πολιτική εξουσία, από την κυβέρνηση. Ανεξαρτησία που διασφαλίζεται με την ανάθεση της διοίκησής του σε συλλογικά όργανα, τα μέλη των οποίων απολαμβάνουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας παρεμφερούς με αυτή των δικαστών και επιλέγονται ομόφωνα από την διάσκεψη των Προέδρων της Βουλής. Η ανεξαρτησία στο σύγχρονο κράτος κρίθηκε επιβεβλημένη, καθώς οι ανεξάρτητες αρχές δραστηριοποιούνται σε τομείς συναρτώμενους με την άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων (ατομικά, πολιτικά, κοινωνικά δικαιώματα), όπου η κλασική δημόσια διοίκηση είναι ανεπαρκής ή ακατάλληλη (π.χ. μέσα μαζικής επικοινωνίας, ελεύθερος ανταγωνισμός, προσωπικά δεδομένα κ.ά.). Οι ανεξάρτητες διοικητικές αρχές δεν υπόκεινται σε ιεραρχικό έλεγχο από τη διοίκηση, από τον αρμόδιο Υπουργό, αλλά μόνο σε κοινοβουλευτικό και δικαστικό έλεγχο νομιμότητας και στερούνται νομικής προσωπικότητας.

Στα τέλη της δεκαετίας του '80 ξεκίνησε η ίδρυση των Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών, οι οποίες εμπλούτισαν με την παρουσία τους τη δημόσια διοίκηση της χώρας μας. Συγκεκριμένα, η σύσταση ανεξάρτητων διοικητικών αρχών άρχισε το 1989 με την ίδρυση του Εθνικού Συμβούλιο

Ραδιοτηλεόρασης. Η ίδρυσή τους στη χώρα μας οφείλεται, κυρίως, στην ανάγκη εναρμόνισης με τις επιταγές της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με την οποία υπάρχει ανάγκη διαφάνειας της διοικητικής δράσης, ανάγκη θεσμικής ασφάλειας των αγορών, εξειδίκευση και μείωσης της γραφειοκρατίας.

Συνταγματικά κατοχυρωμένες είναι πέντε από τις 16 συνολικά ανεξάρτητες αρχές:

- Η Ανεξάρτητη Αρχή για την Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων.
- Το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ)
- Η Αρχή Διασφάλισης Απορρήτου Επικοινωνούν (ΑΔΑΕ)
- Το Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (ΑΣΕΠ)
- Ο Συνήγορος του Πολίτη

Οι υπόλοιπες 11 ανεξάρτητες διοικητικές αρχές έχουν δημιουργηθεί με βάση το άρθρο 101 Α του Συντάγματος, που έδωσε τη δυνατότητα να ιδρυθούν και άλλες πλήρως ισότιμες ανεξάρτητες διοικητικές αρχές, οι οποίες έχουν ευρύτατες αρμοδιότητες για τη ρύθμιση διαφόρων τομέων (κανονιστικές, ελεγκτικές, αδειοδοτικές, κυρωτικές, διαιτητικές). Στο πλαίσιο της παρ. 1 του άρθρου, θεσπίστηκε ο Ν. 3051/2002 (ΦΕΚ 220/Α΄/20-9-2002), ο οποίος προβλέπει τετραετή θητεία των μελών τους και έκπτωση από το αξίωμά τους σε περίπτωση καταδίκης για κακούργημα ή ειδικό πλημμέλημα.

## **ΚΕΦ. 2: Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ**

### **2. 1 ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ**

Κοινωνικό κράτος είναι το κράτος του οποίου η εξουσία λαμβάνει όλα τα απαραίτητα θετικά μέτρα για την εξασφάλιση των βασικών αναγκών στους πολίτες. Είναι το ουσιαστικό κράτος δικαίου που εκφράζεται μέσα από την κατοχύρωση των κοινωνικών δικαιωμάτων και αποτελεί την ουσιαστική δικαιοσύνη στον πολίτη και τον άνθρωπο. Η έννοια του κοινωνικού κράτους είναι κανονιστική-θεσμική και αναφέρεται στη συνταγματική σύνταξη της πολιτείας, ενώ η έννοια του κράτους πρόνοιας είναι περιγραφική και αναφέρεται σε οργανωτικά χαρακτηριστικά του πολιτειακού πολιτισμού (Βλάχος, 1998: 55).

Η αρχή του κοινωνικού κράτους έχει τις ρίζες της στη θεωρία του Αριστοτέλη για μέριμνα της πόλης σχετικά με την εκπαίδευση των νέων, για τα ορφανά του πολέμου, την ενίσχυση του «μισθοῦ» των απόρων για να μπορούν να συμμετέχουν σε δημόσιες γιορτές και θεάματα. Την υποχρέωση αυτή του κράτους άρχισαν να αναγνωρίζουν τα Συντάγματα από τις αρχές του 20ού αιώνα. Περιελάμβαναν διατάξεις ή διακηρύξεις για το δικαίωμα στην εργασία, στην κοινωνική ασφάλιση, στην παιδεία, στην προστασία του γήρατος, της νεότητας, της οικογένειας κ.ά. Πρόκειται για τα λεγόμενα κοινωνικά δικαιώματα, μια κατηγορία θεμελιωδών δικαιωμάτων (ατομικά, πολιτικά, κοινωνικά δικαιώματα) με θετικό περιεχόμενο και προβλέπονται για να μειώνονται οι ανισότητες και να προσφέρονται ίσες ευκαιρίες (Χρυσόγονος, 1998: 7-9). Διαφέρουν από τα υπόλοιπα θεμελιώδη δικαιώματα (ατομικά και πολιτικά) διότι δεν παρέχουν στους φορείς τους τη δυνατότητα να αξιώσουν δικαστικά την απόλαυσή τους. Δεν είναι δικαστικά αξιώσιμα, αλλά υπόκεινται στη διακριτική ευχέρεια της πολιτείας και αποτελούν συνταγματικές εντολές, θεσμικές εγγυήσεις, κατευθυντήριες αρχές και ο πυρήνας τους δεν παραβιάζεται από το νομοθέτη. Βέβαια, η κατάταξη των θεμελιωδών δικαιωμάτων είναι κατά ένα βαθμό σχετική, καθώς επηρεάζουν αμοιβαία την κατοχύρωση και την άσκησή τους (Παπακωνσταντίνου, 2006:130-131).

Το καθήκον του κράτους για την προστασία των κοινωνικών δικαιωμάτων επιβάλλεται από την αρχή του κοινωνικού κράτους, σύμφωνα με την οποία το εισόδημα αναδιανέμεται μέσω της δίκαιης φορολογίας, δηλαδή το φορολογικό βάρος κατανέμεται δίκαια στους φορολογούμενους ανάλογα με την οικονομική τους δυνατότητα. Το προϊόν της φορολογίας αναδιανέμεται και στους τομείς της κρατικής δράσης που επιτελούν τις κοινωνικές λειτουργίες του κράτους (Χρυσόγονος, 1998: 74).

Το σύγχρονο κοινωνικό κράτος έχει υποχρέωση να λαμβάνει όλα τα απαραίτητα θετικά μέτρα για την εξασφάλιση των βασικών αναγκών στους πολίτες. Τα μέτρα αυτά αποτελούν την κοινωνική πολιτική, που αναφέρεται τόσο σε ένα σύνολο κοινωνικών δράσεων που στοχεύει στην προαγωγή της ευημερίας των πολιτών, όσο και στο σύνολο της επιστημονικής μελέτης και ανάλυσης των δράσεων αυτών. Ασχολείται με τη μελέτη λήψης μέτρων και υιοθέτησης κανόνων και διατάξεων και όχι με την διερεύνηση και ανάλυση κοινωνικώς προβλημάτων (Μάρδας & Βαλκάτος, 2005: 32).

Η κοινωνική πολιτική ασκείται μέσα από ένα σύνολο εξειδικευμένων φορέων, δημόσιου και ιδιωτικού χαρακτήρα. Τον κύριο πυρήνα της αποτελούν οι επιμέρους πολιτικές για την υγεία, την κοινωνική ασφάλιση και την πρόνοια αλλά και πολιτικές για την εργασία, την κατοικία, το περιβάλλον και τον πολιτισμό. Γι' αυτό η οριοθέτησή της με άλλες πολιτικές είναι δύσκολη (Βενιέρης, 2015: 20-21).

## **2. 2 ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ**

Ο κοινωνικός ρόλος του κράτους εκφράζεται και υπηρετείται με το σύνολο των δράσεων, των εφαρμοζόμενων πολιτικών του. Αυτό είναι το κράτος πρόνοιας, όλες δηλαδή οι κοινωνικές λειτουργίες του κράτους που σκοπό έχουν την εξασφάλιση στους πολίτες ενός ελάχιστου επιπέδου υγειονομικής περίθαλψης, ασφάλισης, σύνταξης κ.ά. Είναι η μορφή του κράτους, στην οποία το κράτος αναλαμβάνει την ευθύνη για την παροχή υλικών και πολιτιστικών αγαθών, είτε σε ολόκληρη την κοινωνία, είτε σε συγκεκριμένες ομάδες. Η παρέμβαση αυτή του κράτους γίνεται μέσα από οικονομικές και

κοινωνικές διαδικασίες (Flora, et al., 1997: 770-771). «Το κράτος πρόνοιας αποτελεί εκείνη τη μορφή κράτους που συμπεριλαμβάνει μεταξύ των θεμελιωδών σκοπών του την αρχή της κοινωνικής δικαιοσύνης και παρεμβαίνει στον οικονομικό χώρο προκειμένου να αναδιανείμει στους πολίτες ένα μερίδιο του εθνικού εισοδήματος και να εγγυηθεί ένα ελάχιστο επίπεδο αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης» (Κοντιάδης, 2008: 17).

Το κράτος πρόνοιας συνδέθηκε με την ανάπτυξη της οικονομίας μετά το τέλος του Β΄ Παγκόσμιου πολέμου και την ανάγκη να προστατευθεί ο πολίτης και να έχει ένα ανεκτό επίπεδο διαβίωσης. Έτσι το κράτος «νυχτοφύλακας» έδωσε τη θέση του στο κράτος πρόνοιας μετά από διεκδικήσεις των εργαζομένων, των εργατικών συνδικάτων καθώς και των μαζικών πολιτικών κομμάτων (Στασινοπούλου, 2006: 23).

Το κράτος πρόνοιας είναι προϊόν σκληρών αγώνων του εργατικού και σοσιαλιστικού κινήματος καθώς και μακροχρόνιων διεργασιών που εμπνέονταν από την ιδέα της κοινωνικής αλληλεγγύης. Ένα από τα χαρακτηριστικά του κράτους πρόνοιας είναι το γεγονός ότι οι προσφερόμενες υπηρεσίες απασχολούν έναν μεγάλο αριθμό εργατικού δυναμικού (Κελπανίδης, 1991: 779). Η καθιέρωση του καθολικού δικαιώματος ψήφου, η πολιτική ισότητα, άνοιξε το δρόμο για την αντιμετώπιση της οικονομικής ισότητας. Η εξάπλωση δηλαδή των πολιτικών δικαιωμάτων βοήθησε στη βαθμιαία επικράτηση του κράτους πρόνοιας. Αναγνωρίστηκαν έτσι κοινωνικά δικαιώματα που αφορούσαν τον τρόπο διαβίωσης των ανθρώπων με αποτέλεσμα τη δημιουργία εκ μέρους του κράτους μιας διοίκησης ικανής να παρέχει υπηρεσίες στους πολίτες και να ανταποκρίνεται στο βασικό τους αίτημα για προστασία της ζωής και της εργασίας τους (Θεοδώρου, κ.ά., 2001: 15).

## **2. 2. 1 Κρίση του κράτους πρόνοιας**

Σήμερα βιώνουμε το στάδιο κρίσης και αναμόρφωσης του συστήματος της κοινωνικής πολιτικής. Το κράτος πρόνοιας αμφισβητείται. Η αμφισβήτηση του

κράτους πρόνοιας προέρχεται κυρίως από το νεοφιλελευθερισμό που επιτέθηκε ενάντια στα δικαιώματα των λαών και ειδικότερα στο κράτος πρόνοιας, στην κρατική προστασία. Η αμφισβήτηση αυτή ενισχύεται από την κρίση χρέους, ελλειμμάτων που ταλανίζει τα κράτη τα τελευταία χρόνια. Για πολλούς η κρίση στην Ευρωζώνη και τα μέτρα λιτότητας, που ανακοινώνονται από τα περισσότερα ευρωπαϊκά κράτη, τείνουν να «εξαφανίσουν» το κράτος πρόνοιας που οικοδομήθηκε μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και κάλυπτε πολλές ανάγκες, ιδίως όσον αφορά τις ασθένειες. Προειδοποιούν ότι ήδη στις αδύναμες χώρες προσανατολίζονται σε πιο φιλελεύθερα συστήματα χωρίς δίκτυ ασφαλείας με αποτέλεσμα οι πιο ευπαθείς ομάδες να βρεθούν χωρίς κάλυψη (Μάρδας, 1998: 30-31).

Οι μεταρρυθμίσεις του συνταξιοδοτικού συστήματος, η μείωση των προνοιακών βοηθημάτων, το πάγωμα των συντάξεων, η περικοπή των επιδομάτων σε περίπτωση ασθένειας, όλα αυτά πήραν τη σκυτάλη από τις παραδοσιακές δαπάνες του ευρωπαϊκού κράτους πρόνοιας. Την εποχή εκείνη υπήρχε ένα πλαίσιο ισχυρής ανάπτυξης και πλήρους απασχόλησης, ενώ ο πληθυσμός ήταν σχετικά μικρής ηλικίας. Σήμερα η ανεργία αυξάνεται, δεν υπάρχει ανάπτυξη και ο πληθυσμός γερνάει, με αποτέλεσμα οι οικονομικές πιέσεις να γίνονται αφόρητες. Όλα αυτά είναι πιο εμφανή στη χώρα μας, όπου από το 2010 ξεκίνησε μια μεγάλη προσαρμογή με στόχο τη μείωση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων και την αναμόρφωση των δομών της οικονομίας. Ξεκίνησε ένα νέο αναπτυξιακό πρόγραμμα το οποίο περιορίζει το ελληνικό κράτος πρόνοιας. Το πρόβλημα είναι η απόλυτη εξάρτηση του κράτους πρόνοιας από την οικονομική ανάπτυξη (Παπακωνσταντίνου, 2006: 113).

### **2.3 ΤΟ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΟ ΕΡΓΟ – ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ**

Η κάλυψη των κοινωνικών αναγκών ήταν έργο, κυρίως, της Εκκλησίας και άλλων φιλανθρωπικών και εθελοντικών οργανώσεων από αρχαιοτάτων χρόνων. Η αποδυνάμωση του κοινωνικού κράτους, ο περιορισμός του

κράτους πρόνοιας στη σημερινή πολιτικο-κοινωνικο-οικονομική πραγματικότητα ενισχύει τον εθελοντισμό και τον ρόλο των οργανωμένων ομάδων ενεργών πολιτών που επιδιώκουν από κοινού την επίτευξη ενός κοινωφελούς σκοπού. Ο εθελοντισμός συνδέεται με ιδανικά και αξίες και αποτελεί μοχλό για την πρόοδο ενός τόπου (Τσιρώνη, 2009: 103-104. Έχει κοινωφελή χαρακτήρα και εκφράζει το γενικό συμφέρον. Έκφρασή του είναι η *Εκκλησία*, τα παραδοσιακά κοινωνικά κινήματα και οι σύγχρονες *Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ)*.

**Η ελληνική Ορθόδοξη Εκκλησία** εκφράζει τον φιλανθρωπικό της ρόλο μέσα από ένα εκτενές δίκτυο κοινωνικών υπηρεσιών (νοσοκομεία, γηροκομεία, οικοτροφεία, ορφανοτροφεία, ιδρύματα χρονίως, ψυχικά πασχόντων και ανιάτων μονάδας παιδικής φροντίδας κ.λπ.). Η χρηματοδότηση των υπηρεσιών αυτών προέρχεται από δωρεές και εισοδήματα από την εκμετάλλευση των περιουσιακών της στοιχείων.

Τα κοινωνικά κινήματα κριτικής της δεκαετίας του 1960 (φεμινιστικό, οικολογικό, φιλειρηνικό κίνημα, κίνημα νεολαίας κ.ά.), που αποτέλεσαν παρακλάδια κομματικών κορμών, σήμερα μεταλλάσσονται σε **Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ)**. Οι ΜΚΟ είναι οι κεντρικοί φορείς εκπροσώπησης της κοινωνίας πολιτών και όχι οι αποκλειστικοί. Είναι αστικές εταιρίες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και χρηματοδοτούνται κυρίως από ιδιώτες και λιγότερο από κρατικούς φορείς. Στο πλαίσιο αυτό, επιβάλλονται συνδυασμένες πιέσεις από δωρητές, διαχειριστές ή ανώτατα στελέχη ( Petras et al., 2005: 31). Τα τελευταία χρόνια έχει αναβαθμιστεί σημαντικά ο ρόλος τους στο πλαίσιο της διεθνούς συνεργασίας, δίνοντας έμφαση στην εξυπηρέτηση των άλλων (Fowler & Malunga, 2010: 261). Στις αναπτυσσόμενες χώρες έχουν δημιουργηθεί πολλές ΜΚΟ, οι οποίες μαζί με τις μεγάλες ΜΚΟ που εδράζονται στη Δύση, παίζουν έναν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στα προβλήματα της περιοχής αλλά και στη διαχείριση της αναπτυξιακής βοήθειας που χορηγείται στις χώρες τους (Bebbington et al., 2007:9-10).

Στη χώρα μας, οι ΜΚΟ δραστηριοποιούνται και παρέχουν υπηρεσίες πρωτοβάθμιας φροντίδας, προνοιακής φροντίδας , υπηρεσίες πρόληψης. Χρηματοδοτούν τη λειτουργία ξενώνων, μονάδων πρόληψης και «νοσοκομειακών τμημάτων που παρέχουν περίθαλψη σε ειδικές ομάδες, όπως ανάπηρους, παιδιά με καρκίνο ή άτομα με νευρομυϊκά προβλήματα» (Οικονόμου, 2012: 20). ΜΚΟ που είναι ενεργές και δραστηριοποιούνται στον τομέα της υγείας και της πρόνοιας είναι οι *Γιατροί του Κόσμου*, οι *Γιατροί Χωρίς Σύνορα*, ο *Ερυθρός Σταυρός*, η *Ελληνική Εταιρία Προστασίας και Αποκατάστασης Αναπήρων Παιδιών*, η *Praksis* και το *Χαμόγελο του Παιδιού*, καθώς και ομάδες δωρητών αίματος.

## **2.4 ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ**

Οι κοινωνικές υπηρεσίες καλύπτουν βασικές ανάγκες του πληθυσμού εν γένει, με ειδικότερο στόχο να παρέχουν βοήθεια στα άτομα που χρήζουν πραγματικής βοήθειας, ικανοποιώντας τις βασικές τους ανάγκες (Σταθόπουλος, 1999: 37). Στο πλαίσιο αυτό, ο ρόλος τους είναι πρωταγωνιστικός στη σημερινή κοινωνικο-οικονομική κατάσταση. Στην Ελλάδα, κινητήρια δύναμη ανάπτυξης των κοινωνικών υπηρεσιών ήταν η μικρασιατική καταστροφή και οι πόλεμοι του 20ού αιώνα. Αρχικά, δηλαδή, αφορούν μόνο πληθυσμιακές ομάδες που θίγονται από την καταστροφή (ΚΕΔΚΕ-ΕΕΤΑΑ, 1995: 23).

Σε επίπεδο Δήμων έχει θεσμοθετηθεί (Πρόγραμμα Καλλικράτης: Ν. 3852/2010 /ΦΕΚ 87Α) η λειτουργία Διεύθυνσης Κοινωνικής Προστασίας και Διεύθυνσης Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού. Στο πλαίσιο αυτό, οι Δήμοι καλούνται να εκτιμούν τις ανάγκες του πληθυσμού και να αναπτύσσουν προγράμματα κοινωνικής φροντίδας για ευπαθείς ομάδες (Σταθόπουλος, 2012: 30-31).

## **ΚΕΦ.3: ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ**

### **3. 1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ**

Η συμβουλευτική συναντάται αρχικά στις πρωτόγονες κοινωνίες, όπου οι αρχηγοί των φυλών ή οι γέροντες είχαν τον ρόλο του συμβούλου και καθοδηγητή και αργότερα οι εκπρόσωποι των θρησκειών (Gibson & Mitchell, 1990: 12-15). Στην αρχαία Ελλάδα αναπτύχθηκε ως έννοια και διαδικασία τον 5<sup>ο</sup> π.Χ. αιώνα του Σωκράτη, ο οποίος προσπάθησε να γνωρίσει σε βάθος τον εαυτό του (γνώθι σ' αυτόν), διαδικασία αυτοεξέτασης και αυτοανάλυσης που χαρακτηρίζει τη συμβουλευτική (Μαλικιώση - Λοϊζου, 2012: 30-32).

Ο Σωκράτης άφηνε τον συνομιλητή του να εκφράσει ελεύθερα την άποψή του για το θέμα που τον απασχολούσε (ενεργητική ακρόαση) και στη συνέχεια με διαδοχικές ερωτήσεις και απαντήσεις τον οδηγούσε σε συμπεράσματα και νέες προσεγγίσεις της αλήθειας (διαλεκτική). Επίσης, ο Πλάτων στην «Πολιτεία» του αναφέρει ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα αξιοποίησης των πολιτών με βάση τις ικανότητές τους για τις ανάγκες της κοινωνίας (Δημητρόπουλος, 1998: 22).

Η συμβουλευτική και ο επαγγελματικός προσανατολισμός αρχίζουν να διαμορφώνονται ως θεσμοί τον 19<sup>ο</sup> αιώνα και εφαρμόζονται στην πράξη στις αρχές του 20<sup>ου</sup> αιώνα σε χώρες όπως η Γαλλία, η Αγγλία, το Βέλγιο, η Σουηδία, οι ΗΠΑ. Σ' αυτό συνέβαλε η βιομηχανική ανάπτυξη και η άνοδος της εργατικής τάξης. Ιδρύονται υπηρεσίες επαγγελματικού προσανατολισμού, όπως το Πρώτο Γραφείο Επαγγελματικού προσανατολισμού για δασκάλους και νέους, που ιδρύθηκε το 1908 στη Βοστώνη των ΗΠΑ από τον Frank Parsons και καθιερώνονται θέσεις κρατικών επιθεωρητών επαγγελματικού προσανατολισμού και ενημέρωσης.

Στην Ελλάδα, η εφαρμογή του επαγγελματικού προσανατολισμού καθυστέρησε σημαντικά σε σχέση με τις δυτικοευρωπαϊκές χώρες και τις Η.Π.Α. (Κασσωτάκης, & Φωτιάδου- Ζαχαρίου, 2004: 73-92).

### **3. 2 Η ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ**

Η συμβουλευτική ορίζεται από τον Βρετανικό Σύλλογο Συμβουλευτικής και Ψυχοθεραπείας / British Association for Counseling and Psychotherapy (BACP) ως μια υποστηρικτική υπηρεσία που συμπεριλαμβάνει την εργασία με άτομα και σχέσεις. Εργασία, η οποία μπορεί να συνδέεται με την ανάπτυξη, την υποστήριξη κρίσεων και να είναι ψυχοθεραπευτική, καθοδηγητική ή να στοχεύει στην επίλυση προβλημάτων με σκοπό την παροχή βοήθειας στον συμβουλευόμενο για να ανακαλύψει και να αποσαφηνίσει τους τρόπους που θα του παράσχουν μια πιο ικανοποιητική και δημιουργική ζωή (McLeod, 2005: 27).

Η συμβουλευτική χρησιμοποιείται για την αντιμετώπιση όλου σχεδόν του φάσματος των προβλημάτων που αντιμετωπίζει το άτομο στην καθημερινή του ζωή, προσωπικά, οικογενειακά, εργασιακά κ.λ.π. (Κασσωτάκης, 2002: 50). Αποτελεί διαδικασία κατά την οποία, ο σύμβουλος, με τακτικά και συστηματικά βήματα βοηθά τον συμβουλευόμενο αρχικά να κατανοήσει τα θέματα που τον απασχολούν και στη συνέχεια να βρει λύση. Λειτουργεί έτσι ως μια διευκολυντική διαδικασία με στόχο να βοηθήσει τον συμβουλευόμενο να ανακαλύψει τις δυνατότητές του και απαιτεί την ενεργό συμμετοχή και των δυο, του συμβούλου και του συμβουλευόμενου (Amudson, 2006: 3-14). Η αξία της συμβουλευτικής είναι μεγάλη, καθώς κάθε συμβουλευόμενος, όπως κάθε άνθρωπος, είναι ξεχωριστός και μοναδικός, διαφορετικά όλοι θα αποτελούσαμε κλωνοποιημένοι σε μια άχρωμη, αδιάφορη κοινωνία. Επιπρόσθετα, κανείς μας δεν γνωρίζει εκ των προτέρων πλήρως ούτε τις επιθυμίες ούτε τις ικανότητές του, ούτε τα απαραίτητα βήματα για την εκπλήρωση των στόχων του.

#### **3. 2. 1. Μορφές της συμβουλευτικής**

Πλέον, η συμβουλευτική διαδικασία μπορεί να έχει διάφορες μορφές και να διακρίνεται τόσο ανάλογα με το είδος της υπηρεσίας που παρέχεται, όσο και με τα μέσα που χρησιμοποιούνται. Οι ποικίλες μορφές παροχής της

συμβουλευτικής διευκολύνουν το έργο των συμβούλων, καθώς το συνεχώς αυξανόμενο ποσοστό ανεργίας στη σημερινή παγκόσμια πραγματικότητα εντείνει τις προσπάθειες παροχής υπηρεσιών επαγγελματικού προσανατολισμού ακόμη και στις αναπτυσσόμενες χώρες (Δημητρόπουλος, 1999: 27).

Στο πλαίσιο αυτό, η συμβουλευτική μπορεί να παρέχεται ατομικά, σε ζευγάρια ή σε ομάδα σε οικείο χώρο, πρόσωπο με πρόσωπο, τηλεφωνικά (τηλεσυμβουλευτική) ή μέσω email, chat ή βίντεο (διαδικτυακή συμβουλευτική). Η τηλεσυμβουλευτική και η διαδικτυακή συμβουλευτική είναι οι εξ' αποστάσεως συμβουλευτικές υπηρεσίες από εξειδικευμένα άτομα, τα οποία έχουν επιπλέον και διαδικτυακές γνώσεις (Internet package) Εξυπηρετούν άτομα που βρίσκονται σε απομακρυσμένες περιοχές, αντιμετωπίζουν δυσκολίες μετακίνησης ή προτιμούν αυτόν τον τρόπο είτε γιατί έχουν πιο εύκολη πρόσβαση στα μέσα που παρέχουν τηλεσυμβουλευτική, είτε προτιμούν την ανωνυμία. Η μέγιστη διάρκεια μιας συνεδρίας είναι 50-60 λεπτά της ώρας (Rae, 2001: 17).

### **3. 3 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ**

Ο επαγγελματικός προσανατολισμός, που αφορά την εξεύρεση λύσεων στα εργασιακά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο ενδιαφερόμενος, αποτελεί σύνολο εργαλείων και μεθόδων που χρησιμοποιεί ο σύμβουλος με στόχο να βοηθήσει τον ενδιαφερόμενο (μαθητή Λυκείου, φοιτητή, άνεργο, εργαζόμενο) στη λήψη αποφάσεων που σχετίζονται με την επαγγελματική του εξέλιξη. Και τα δυο μέρη συνεργάζονται προς αυτή την κατεύθυνση. Ο όρος χρησιμοποιείται με την έννοια της πληροφόρησης και της παροχής συμβουλών (Κανδυλάκη, 2008: 85).

Ο επαγγελματικός προσανατολισμός βοηθά του ενδιαφερόμενο να γνωρίζει τον εαυτό του, να αντιληφθεί τις κλίσεις, τις ικανότητες και τα ενδιαφέροντά του, τα αντικείμενα στα οποία είναι δημιουργικός, ώστε να έχει μια επιτυχημένη επαγγελματική ζωή (Κασιμάτη, 1989: 94). Επιπρόσθετα, ο ενδιαφερόμενος έρχεται σε επαφή με τον χώρο εργασίας, γνωρίζει τις επικρατούσες συνθήκες και με γνώμονα τις ατομικές του προτιμήσεις (κλίσεις, ικανότητες, ενδιαφέροντα)

είναι σε θέση να κάνει τις σωστές και αποτελεσματικές επιλογές για μια επιτυχημένη, δημιουργική επαγγελματική ζωή με προοπτική.

Στις μέρες μας, όπου επικρατεί ένα πλαίσιο αβεβαιότητας και ανασφάλειας ενόψει της οικονομικής κρίσης και του ταχέως ρυθμού τεχνολογικών μεταβολών, ο επαγγελματικός προσανατολισμός έχει ιδιαίτερη σημασία, καθώς δίνει την ευκαιρία στον ενδιαφερόμενο να επιλέξει, σχεδιάσει και ακολουθήσει την πορεία που επιθυμεί. Όλα αυτά, βέβαια, στο πλαίσιο της καθημερινής πραγματικότητας, η οποία στις μέρες μας το «δικαίωμα στην εργασία» το έχει αναγάγει σε ευχή, επιθυμία και προσδοκία να επιτευχθεί (Κασιμάτη, 1989: 22).

### **3. 3. 1. Ο σύμβουλος επαγγελματικού προσανατολισμού**

Ο σύμβουλος είναι ένα άτομο με απαραίτητες γνώσεις και σπουδές που έχει περάσει από διαδικασίες ειδικής εκπαίδευσης. Ο ρόλος του είναι βασικός ως ειδικού τεχνικών που λαμβάνει πολλές αποφάσεις στο πλαίσιο της θεωρητικής εξειδίκευσης (Price et al., 1999: 171). Οι δεξιότητες των συμβούλων διαφέρουν ανάλογα με τους τομείς της συμβουλευτικής. Για παράδειγμα, ο σύμβουλος επαγγελματικού προσανατολισμού χρειάζεται να εξασκείται στην ανίχνευση επαγγελματικών ενδιαφερόντων και να γνωρίζει πηγές για επαγγελματική πληροφόρηση.

Αρχικά προσπαθεί να δημιουργήσει ένα κλίμα εμπιστοσύνης και ακούει προσεκτικά τον συμβουλευόμενο. Στη συνέχεια προσπαθεί με συζήτηση να διακρίνει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του συμβουλευόμενου (πιστεύω, αξίες, ικανότητες) και να τον βοηθήσει να επιλέξει την κατάλληλη λύση για το πρόβλημά του και να πετύχει του στόχους του. Με μια σειρά συναντήσεων ο Σύμβουλος έχοντας αυτογνωσία, επίγνωση, ενσυναίσθηση και δεξιότητες ενεργητικής ακρόασης γίνεται γνώστης των περισσότερων πτυχών του χαρακτήρα του συμβουλευόμενου. (Μυλωνά-Καλλαβά, 2001: 31-39).

Στο πλαίσιο της συνεχόμενης τεχνολογικής εξέλιξης και της ανάπτυξης νέων τεχνολογιών (τηλεσυμβουλευτική), ο Σύμβουλος, ανεξάρτητα από την ακαδημαϊκή του προέλευση, θα πρέπει να αντιμετωπίζει τις δεξιότητες ως

εργαλεία διευκόλυνσης του έργου του, αποφασίζοντας την έκταση, το πεδίο και τον τρόπο με τον οποίο θα τις χρησιμοποιήσει, ειδικότερα στο σημερινό κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον, όπου, λόγω της αύξησης των προβλημάτων, παρατηρείται μια γενικότερη κίνηση για ανάπτυξη δεξιοτήτων συμβουλευτικής από όλο και περισσότερα άτομα (Κοσμίδου – Hardy, 1998: 33-35).

### **3. 4 ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ**

Ο όρος *Επαγγελματική Συμβουλευτική* αναφέρεται στη βοήθεια που προσφέρεται στο άτομο για να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες και τα προβλήματα που δημιουργούνται σχετικά με την επιλογή του επαγγέλματος και γενικότερα με την ένταξή του στην αγορά εργασίας. Ο όρος *Επαγγελματική Συμβουλευτική* ταυτίζεται με τον όρο *Συμβουλευτική* όταν συνοδεύεται από τον όρο *Επαγγελματικός Προσανατολισμός* (Κασσωτάκης, κ.ά., 2004: 50). Παρόλα αυτά η *Επαγγελματική Συμβουλευτική* δεν ταυτίζεται με τον όρο *Επαγγελματικός Προσανατολισμός*. Οι δύο έννοιες είναι πολύ κοντά εννοιολογικά με συνεχείς επικαλύψεις, αλλά δεν είναι ταυτόσημες. Η πρώτη παραπέμπει σε θέματα σχετικά με την Ψυχολογία, ενώ η δεύτερη στον τομέα της Οικονομίας και της Απασχόλησης. Ο όρος *Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός* προέρχεται από μετάφραση του αντίστοιχου αγγλικού όρου Counselling and Vocational Guidance, κάτι που δείχνει και το μεγάλο βαθμό επίδρασης της Αγγλοσαξονικής Σχολής στη διαμόρφωση του ελληνικού όρου (Κασσωτάκης κ.ά., 2004: 50-51).

## ΚΕΦ. 4: Ο ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

### 4.1 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

Οι υπηρεσίες Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού εφαρμόζονται κατά κύριο λόγο στον τομέα της εκπαίδευσης και της εργασίας. Στην Ελλάδα λειτουργούν αρκετοί φορείς, δημόσιοι ή ιδιωτικοί, κερδοσκοπικοί ή μη.

Αναλυτικότερα:

**1. Σε κρατικό επίπεδο** η αρμοδιότητα για τον επαγγελματικό προσανατολισμό αποτελεί ευθύνη του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.

- Το Υπουργείο Εργασίας αναπτύσσει τις δραστηριότητές του μέσω του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), στον οποίο ο επαγγελματικός προσανατολισμός του εργατικού δυναμικού αποτελεί βασικό σκοπό της αποστολής του, καθώς ασχολείται με την ανεργία, την απασχόληση, την κατάρτιση και την μαθητεία. ([www.oaed.gr](http://www.oaed.gr) , [www.ypakp.gr](http://www.ypakp.gr) , τελευταία πρόσβαση στις 18-05-2017) .
- Το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων αναπτύσσει τις δραστηριότητές του σε δύο κατευθύνσεις:

α) Στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, όπου έχει θεσμοθετήσει τον Σχολικό Επαγγελματικό Προσανατολισμό, τον ΣΕΠ, ο οποίος λειτουργεί ως μάθημα στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο και τα γραφεία ΣΕΠ, καθώς και τα Κέντρα Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού (ΚΕΣΥΠ) στους νομούς της χώρας και τα Γραφεία Σύνδεσης (ΓΡΑ.ΣΥ) με την αγορά εργασίας και Επαγγελματικού Προσανατολισμού στα σχολεία της Δευτεροβάθμιας Τεχνικής/Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. ([www.minedu.gov.gr](http://www.minedu.gov.gr), τελευταία πρόσβαση στις 18-05-2017).

β) Στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση λειτουργούν τα Γραφεία Διασύνδεσης και Σταδιοδρομίας με στόχο να βοηθήσουν τους φοιτητές και τους απόφοιτους να προσεγγίσουν την μελλοντική τους σταδιοδρομία και να αναζητήσουν εργασία ανάλογη με τις σπουδές τους.

**2. Σε τοπικό επίπεδο** και ειδικότερα στην πρωτοβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση, κάθε Δήμος παρέχει κάποια μορφή υπηρεσίας επαγγελματικού προσανατολισμού (ατομική ή ομαδική συμβουλευτική), χωρίς να υπάρχει σαφές νομοθετικό πλαίσιο και κοινή γραμμή.

Επιπλέον, διάφορες υπηρεσίες του τομέα Υγείας και Πρόνοιας, φορείς όπως το Ελληνικό Κέντρο Παραγωγικότητας (ΕΛΚΕΠΑ) και η Λαϊκή Επιμόρφωση δραστηριοποιούνται, σε μικρή κλίμακα και ευκαιριακά, σε θέματα επαγγελματικού προσανατολισμού, αξιοποιώντας, κυρίως, τη συμμετοχή τους σε ευρωπαϊκά προγράμματα.

**3. Σε ιδιωτικό επίπεδο**, λειτουργούν ιδιωτικά γραφεία παροχής υπηρεσιών προσανατολισμού και συμβουλευτικής, τα οποία συνεχώς αυξάνονται (Κασσωτάκης, 2002: 284-285).

#### **4. 2 Ο ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ**

Ο σχολικός επαγγελματικός προσανατολισμός αποτελεί σύνολο διαδικασιών που πραγματοποιούνται με οργανωμένο και συστηματικό τρόπο από ειδικές υπηρεσίες και εξειδικευμένους επιστήμονες με στόχο να βοηθήσουν τους μαθητές να πάρουν μόνοι τους τις πιο κατάλληλες γι' αυτούς αποφάσεις, όσον αφορά τόσο τη σχολική, όσο και την επαγγελματική (αργότερα) κατεύθυνση, την προσαρμογή σ' αυτή ή τις μεταγενέστερες (Κασσωτάκης, 2002: 54).

Η συμβουλευτική είναι μια διαδικασία που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εκπαιδευτικό εργαλείο, διότι κάθε μαθητής είναι ξεχωριστός και μοναδικός. Κανείς δεν μπορεί εκ των πρότερων να γνωρίζει πλήρως τα θέλω και τις ικανότητές του. Αλλά ακόμη και αν υπήρχε κάποια μικρή πιθανότητα ο μαθητής να γνωρίζει πλήρως τα ανωτέρω, δεν σημαίνει οπωσδήποτε ότι είναι

ενήμερος της απαραίτητης εκπαίδευσης που πρέπει να λάβει ώστε να φτάσει επιτυχώς στον στόχο του.

### **Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση**

Το 1976 καθιερώνεται ο θεσμός σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού (ΣΕΠ) στα Γυμνάσια και προωθείται η συμβουλευτική στήριξη και πληροφόρηση των μαθητών, και των γονέων. Εφαρμόζεται: α) στη Γ΄ Γυμνασίου και στην Α΄ Ενιαίου Λυκείου τάξη, β) στα 200 Γραφεία Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΓΡΑ.Σ.Ε.Π.) και στα 68 Κέντρα Συμβουλευτικής & Προσανατολισμού (ΚΕ.ΣΥ.Π.) και γ) στα Γραφεία Σύνδεσης με την Αγορά Εργασίας /ΓΡΑ. ΣΥ. ([www.minedu.gov.gr](http://www.minedu.gov.gr), τελευταία πρόσβαση στις 18-05-2017).

Ο Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός (ΣΕΠ), ως θεσμός, νοείται η συστηματική διαδικασία πληροφόρησης και ψυχοπαιδαγωγικής καθοδήγησης του ατόμου, ώστε, όχι μόνο να γνωρίζει καλά τις δυνατότητες επιλογών, αλλά να έχει και υψηλό επίπεδο αυτογνωσίας και ικανότητα λήψης αποφάσεων. (Ν. 2525/97). Στόχος του είναι η ανάπτυξη και η εξέλιξη της προσωπικότητας του νέου με την επαγγελματική και επαγγελματική ενημέρωση (Κολύβα & Κουτσαύτη, 1997: 7).

Τα Κέντρα Συμβουλευτικής & Προσανατολισμού (ΚΕ.ΣΥ.Π.) είναι υπηρεσίες εκπαιδευτικής και επαγγελματικής συμβουλευτικής πληροφόρησης στους νέους έως 25 ετών και τους γονείς τους σε όλους τους νομούς της χώρας και συγκεκριμένα σε: α) μαθητές Γ΄ Γυμνασίου, β) μαθητές Γενικού Λυκείου, γ) μαθητές Επαγγελματικού Λυκείου (ΕΠΑΛ), δ) υποψηφίους Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΕΙ), Τεχνολογικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ), Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (ΕΑΠ), ε) σε κάθε νέο (Ινστιτούτα δια βίου κατάρτισης), στ) σε γονείς και ζ) σε καθηγητές που εφαρμόζουν τον Σχολικό Επαγγελματικό Προσανατολισμό στα σχολεία τους. (<http://1kesyp-peiraia.att.sch.gr/>, πρόσβαση στις 28-05-2017).

Παρέχουν: α) Υπηρεσίες Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού σε μαθητές καθηγητές, γονείς (στήριξη και βοήθεια για να πάρουν καλύτερες αποφάσεις

για το μέλλον), β) Πληροφόρηση για σπουδές, επαγγέλματα, αγορά εργασίας, γ) Στήριξη των καθηγητών που εφαρμόζουν το Σχολικό Επαγγελματικό Προσανατολισμό στα Σχολεία και στα Γραφεία Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΣΕΠ /ΓΡΑΣΕΠ).

Οργανώνουν ενημερωτικές συγκεντρώσεις, δραστηριότητες, πρόγραμμα αγωγής σταδιοδρομίας, επιμορφωτικά σεμινάρια και ημερίδες για τους καθηγητές που εφαρμόζουν το Σχολικό Επαγγελματικό Προσανατολισμό κ.ά. Συνεργάζονται με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, Κοινωνικούς, Εκπαιδευτικούς και Επαγγελματικούς φορείς της περιοχής, με το Ευρωπαϊκό Κέντρο Εκθέσεων και Προβολής (ΕΚΕΠ), με το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (ΥΠΕΠΘ), με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. (<http://www.eoppep.gr/teens/index.php/consultant/16-symvoulos>, τελευταία πρόσβαση στις 08-06-2017).

Τα Γραφεία Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΓΡΑ.Σ.Ε.Π.) θεσπίστηκαν με το νόμο 2525/97 και εφαρμόζουν τον Σχολικό Επαγγελματικό Προσανατολισμό (ΣΕΠ) στην τάξη βάσει των αναλυτικών προγραμμάτων του Υπουργείου Παιδείας, έρευνας και Θρησκευμάτων. Λειτουργούν πεντακόσια εβδομήντα (570) Γραφεία ΣΕΠ σε ολόκληρη την Ελλάδα σε σχολικές μονάδες της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Στελεχώνονται από εκπαιδευτικούς εξειδικευμένους στη Συμβουλευτική και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό. Το έργο τους αφορά την επικοινωνία-συνεργασία με το αρμόδιο Κέντρο Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού (ΚΕΣΥΠ) του νομού, στον οποίο λειτουργεί, για θέματα που αφορούν: τη λειτουργία του θεσμού, την οργάνωση εκδηλώσεων στα αντικείμενα της Συμβουλευτικής- Επαγγελματικού Προσανατολισμού σε επίπεδο σχολικής μονάδας, τη διατήρηση βιβλιοθήκης και σχετικού αρχείου πληροφόρησης, σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, την πληροφόρηση και συμβουλευτική στήριξη του συνόλου της σχολικής κοινότητας (καθηγητών, μαθητών, γονέων και κηδεμόνων). ([www.minedu.gov.gr](http://www.minedu.gov.gr), τελευταία πρόσβαση στις 28-06-2017).

Τα Γραφεία Σύνδεσης με την Αγορά Εργασίας (ΓΡΑ.ΣΥ) λειτουργούν σε σχολεία Δευτεροβάθμιας Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

Υποδέχονται τους νέους μαθητές, αλλά και τους γονείς τους και τους ενημερώνουν σχετικά με τις ειδικότητες που λειτουργούν στα Γενικά ή Επαγγελματικά Λύκεια και τις επαγγελματικές προοπτικές που παρέχουν. Βοηθούν τους νέους μαθητές στην επιλογή της ειδικότητας που θα ακολουθήσουν, συνεργάζονται με τις επιχειρήσεις και την τοπική αυτοδιοίκηση για να επιτυγχάνεται η καλύτερη πρόβλεψη των αναγκών για τα νέα επαγγέλματα, διοργανώνουν μονοήμερες, διήμερες και τριήμερες επισκέψεις των μαθητών σε επιχειρήσεις και επαγγελματικούς ή επιστημονικούς φορείς, στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση, υποστηρίζουν το θεσμό της πρακτικής άσκησης των μαθητών σε επιχειρήσεις και επαγγελματικούς φορείς κ.ά. (<http://kesyp-anatol.att.sch.gr/index.files/Page366.htm>, τελευταία πρόσβαση στις 30-06-2017).

### **Τριτοβάθμια Εκπαίδευση**

Στα Πανεπιστήμια της χώρας λειτουργούν Γραφεία Διασύνδεσης και Σταδιοδρομίας, τα οποία προσφέρουν υπηρεσίες στους φοιτητές και στους απόφοιτους με στόχο να τους βοηθήσουν να προσεγγίσουν τη μελλοντική τους σταδιοδρομία και να αναζητήσουν εργασία ανάλογη με τις σπουδές τους. ([www.minedu.gov.gr](http://www.minedu.gov.gr), τελευταία πρόσβαση στις 30-06-2017).

### **4.3 Ο ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΑΝΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ**

Στο πλαίσιο του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ο κύριος φορέας επαγγελματικού προσανατολισμού είναι ο Οργανισμός Απασχόλησης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΟΑΕΔ). Επίσης, συμβουλευτικές υπηρεσίες και πληροφόρηση για θέματα σταδιοδρομίας και επιχειρηματικότητας παρέχονται από δομές των κοινωνικών εταίρων, όπως για παράδειγμα το Κέντρο Πληροφόρησης Εργαζομένων και Ανέργων και το Ινστιτούτο Εργασίας της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδας (ΙΝΕ/ΓΣΕΕ), το Δίκτυο Ενίσχυσης της Επιχειρηματικότητας για τις μικρές επιχειρήσεις της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών Βιοτεχνών και

Εμπόρων Ελλάδος (ΓΣΕΒΕΕ), υπηρεσίες των Δήμων κ.ά. (<http://www.ypakp.gr/> ,τελευταία πρόσβαση στις 30-06-2017).

#### **4.3.1 Ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ)**

Η αύξηση των ανέργων αλλά και όσων απασχολούνται σε επισφαλείς θέσεις εργασίας, οδηγεί σε ανάλογη αύξηση του αριθμού των πολιτών που προσέρχονται στους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς απασχόλησης. Υπολογίζεται ότι το έργο των ευρωπαϊκών γραφείων ευρέσεως εργασίας έχει αυξηθεί πολύ τα τελευταία χρόνια. Αντίστοιχα στην Ελλάδα, η οικονομική κρίση είχε ως συνέπεια την εκτίναξη της ανεργίας σε πρωτόγνωρα επίπεδα. Ο αριθμός των ανέργων έχει αυξηθεί δραματικά την τελευταία διετία στη χώρα μας. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση του αριθμού των ανέργων που προσέρχονται στις υπηρεσίες του ΟΑΕΔ για βοήθεια. Με αυτό τον τρόπο επιβαρύνεται κατά πολύ το έργο των τοπικών Κέντρων Προώθησης της Απασχόλησης (ΚΠΑ) και υπάρχει τεράστιος φόρτος εργασίας στον τομέα της παροχής εξατομικευμένης συμβουλευτικής.

(<http://www.oaed.gr/documents/10195/1214552/%CE%A3%CE%A5%CE%9D%CE%9F%CE%A0%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%97+%CE%95%CE%9A%CE%98%CE%95%CE%A3%CE%97++IOY%CE%9BIOY++2017.pdf/1eba506e-4166-45f7-80e9-a9228fa11c6a> ,τελευταία πρόσβαση στις 05-08-2017.

Ο ΟΑΕΔ απαρτίζεται από τις Υπηρεσίες: Κεντρική Υπηρεσία (Διοίκηση), Περιφερειακές Δ/σεις (7), Κέντρα Προώθησης της Απασχόλησης (ΚΠ2), Εργαστήρια Ενεργοποίησης ανέργων, Σχολές/ Ινστιτούτα επαγγελματικής κατάρτισης, Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ), Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΑΜΕΑ (ΚΕΚ-ΑΜΕΑ), Γραφεία Διασύνδεσης Επαγγελματικής Κατάρτισης, Βρεφονηπιακούς Σταθμούς. Οι υπηρεσίες που παρέχουν είναι: Εγγραφή στα μητρώα του ΟΑΕΔ, συμβουλευτικές υπηρεσίες, προγράμματα απασχόλησης και επαγγελματικής κατάρτισης, κοινωνικές παροχές. Στον ΟΑΕΔ απευθύνονται άνεργοι, εργοδότες, εργαζόμενοι, πάροχοι και μαθητές. ([www.oaed.gr](http://www.oaed.gr), τελευταία πρόσβαση στις 30-06-2017).

#### **4.3.2 Το Κέντρο Πληροφόρησης Εργαζομένων και Ανέργων / ΓΣΕΕ**

Η Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας (ΓΣΕΕ) αποτελεί το ανώτατο συνδικαλιστικό όργανο εργαζομένων εκτός του δημοσίου και σκοπός της είναι η προάσπιση των εργαζομένων. Λειτουργεί ένα οργανωμένο σύστημα υποστηρικτικών υπηρεσιών πληροφόρησης και συμβουλευτικής για εργαζόμενους (Έλληνες και οικονομικούς μετανάστες) για θέματα εργασιακών σχέσεων, ασφαλιστικής νομοθεσίας, απασχόλησης και κατάρτισης:

Το 2000 δημιουργήθηκε στο Κέντρο Πληροφόρησης Εργαζομένων και Ανέργων (ΚΕ.ΠΕ.Α / ΓΣΕΕ), το οποίο στελεχώνεται από έμπειρο και εξειδικευμένο προσωπικό. Παρέχει εξατομικευμένες υπηρεσίες πληροφόρησης στους εργαζόμενους, Έλληνες και οικονομικούς μετανάστες, αναφορικά με την εφαρμογή της εργατικής, ασφαλιστικής και μεταναστευτικής νομοθεσίας. Αποτελείται από πέντε γραφεία και τη νομική υπηρεσία:

1. Το Γραφείο Εργασιακών Σχέσεων και το Γραφείο Ασφαλιστικών Θεμάτων, που παρέχουν πληροφορίες για την εφαρμογή της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας.
2. Το Οικονομικών Μεταναστών, παρέχει υπηρεσίες πληροφόρησης στους οικονομικούς μετανάστες σχετικά με τα εργασιακά και ασφαλιστικά τους δικαιώματα, καθώς και πλήρη ενημέρωση σε θέματα που αφορούν τη νομιμοποίησή τους.
3. Το Γραφείο Εύρεσης Εργασίας, όπου οι άνεργοι καταχωρούν το βιογραφικό τους, ώστε οι εργοδότες να έχουν πληροφόρηση για το διαθέσιμο προσωπικό μέσω μιας εφαρμογής απευθείας σύνδεσης.
4. Το Γραφείο Συμβουλευτικής, που καθοδηγεί και στηρίζει τους ανέργους ή εργαζόμενους στην αναζήτησή τους για την κατάλληλη θέση εργασίας.
5. Το Γραφείο Υποστήριξης, το οποίο συγκεντρώνει, αναλύει και επεξεργάζεται τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των ανέργων που απευθύνονται εκεί.

6. Η Νομική Υπηρεσία, η οποία συνεπικουρεί το έργο όλων των Γραφείων και γνωμοδοτεί για τα εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα των εργαζομένων, παρέχοντας νομική στήριξη.

Το Κέντρο Πληροφόρησης Εργαζομένων και Ανέργων συνεργάζεται με φορείς, όπως είναι η Ελληνική Εταιρεία Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού (ΕΛΕΣΥΠ), ο Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ) κ.ά.

Η διαδικασία συμβουλευτικής επαγγελματικού προσανατολισμού που παρέχεται είναι 1 έως 3 συνεδρίες ή ανά τακτά χρονικά διαστήματα (follow up). ( [www.kepea.gr](http://www.kepea.gr), τελευταία πρόσβαση στις 30-06-2017).

#### **4.3.3 Τοπική Αυτοδιοίκηση / Δήμοι**

Ο επαγγελματικός προσανατολισμός στην Τοπική Αυτοδιοίκηση εντάσσεται στη γενική διοικητική οργάνωση των ΟΤΑ, χωρίς να υπάρχει σαφές νομοθετικό πλαίσιο με αποτέλεσμα να μην υπάρχει μια κοινή γραμμή και οι υπηρεσίες επαγγελματικού προσανατολισμού να παρέχονται, κυρίως, στο πλαίσιο της κοινωνικής τους πολιτικής.

Στο πλαίσιο αυτό, σε αρκετούς Δήμους λειτουργούν Γραφεία Υποστήριξης/Ενημέρωσης ανέργων, ατόμων που αποκλείονται από την αγορά εργασίας (π.χ. ανάπηροι, μετανάστες), εργαζόμενοι που επιθυμούν να αλλάξουν το αντικείμενο εργασίας, να αναβαθμίσουν το εκπαιδευτικό τους επίπεδο κ.ά.

# Ο ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΑ

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ

### 5.1 ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟ ΔΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

Ο Πειραιάς (αρχαία ελληνικά: Πειραιεύς) αποτελεί όχι μόνο το πρώτο λιμάνι της Ελλάδας, αλλά και ένα από τα σπουδαιότερα στην Μεσόγειο. Βρίσκεται στην χερσόνησο που περικλείεται ανάμεσα στον Φαληρικό όρμο και τον Δήμο Δραπετσώνας στα δυτικά. Στη χερσόνησο αυτή βρίσκονται διάφορα υψώματα από τα οποία το κυριότερο είναι ο λόφος του Προφήτη Ηλία ή λόφο Μουνιχίας ή Καστέλας με υψόμετρο 87 μ. Ο κύριος όγκος της πόλης του Πειραιά βρίσκεται πάνω στην Πειραιϊκή χερσόνησο, ανάμεσα στο Φαληρικό όρμο και στον λιμένα (Πατράγας, 2004: 27).

Μια από τις επικρατέστερες ερμηνείες για το όνομά του είναι ότι προήλθε από το ρήμα «περαιώω», δηλαδή περνώ κάποιον στο απέναντι μέρος με πλοίο ή με βάρκα. Και στα αρχαία χρόνια ο Πειραιάς ήταν νησίδα, όπου πιθανότατα πήγαιναν πλοία από τη φαληρική ακτή της Αττικής μεταφέροντας τους κατοίκους της Αττικής στην απέναντι παραλία και αντίθετα. Αργότερα, με τις προσχώσεις υλικού, που έφεραν οι χείμαρροι, με κυριότερο αυτόν του Κηφισού και άλλες γεωλογικές αναστατώσεις, ενώθηκε με την ξηρά, την Αττική και έγινε χερσόνησος με τη γνωστή μορφή που είναι σήμερα. ([www.pireasnet.gr/ΟΠειραιάς/Ιστορία/tabid/666/Default.aspx](http://www.pireasnet.gr/ΟΠειραιάς/Ιστορία/tabid/666/Default.aspx), τελευταία πρόσβαση στις 14-04-2017).

Στην αρχαιότητα, το λιμάνι του Πειραιά άρχισε να ακμάζει από την εποχή του Θεμιστοκλή, που πρώτος έστρεψε το ενδιαφέρον των Αθηναίων προς τη θάλασσα και με τα Μακρά Τείχη συνέδεσε τον Πειραιά με την Αθήνα. Από τότε το λιμάνι ακολούθησε την τύχη της Αθήνας. Έμεινε σχεδόν έρημο την περίοδο της Ρωμαιοκρατίας, όταν καταστράφηκε το 87 π.Χ. από τον Σύλλα, καθώς και την περίοδο του Μεσαίωνα και της Τουρκοκρατίας. Τότε είχε το όνομα

«Πόρτο Λεόνε» από το τεράστιο μαρμάρινο λιοντάρι που βρισκόταν στην είσοδο του λιμανιού. Από το 1688 και την κλοπή του από τους Βενετούς, το πρωτότυπο βρίσκεται στη Βενετία και πλέον στο λιμάνι του Πειραιά βρίσκεται ένα αντίγραφο (Μιχελή, 1998: 12-16).

Μετά την απελευθέρωση, ο Πειραιάς κατοικήθηκε αρχικά από Υδραίους και κατόπιν από Μανιάτες κ.ά. και προόδευσε γρήγορα χάρη στην επίκαιρη θέση του στην Ανατολική Μεσόγειο και τη γειτνίασή του με την πρωτεύουσα. Έτσι το 1830 αριθμούσε μόλις 3000 κατοίκους, το 1900 σχεδόν 50.000 και σήμερα έχει υπερπολλαπλασιαστεί. Το λιμάνι του Πειραιά έπαθε τεράστιες καταστροφές από τους γερμανικούς βομβαρδισμούς κατά την εισβολή των Γερμανών στην Ελλάδα, τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και κυρίως κατά την αναχώρησή τους, όταν ανατίναξαν σχεδόν όλες τις εγκαταστάσεις του (Μαλικούτη, 2004: 21-25).

Σήμερα, ο Πειραιάς αποτελεί τον τρίτο μεγαλύτερο δήμο και οικισμό της Ελλάδας, με πληθυσμό 175.697, σύμφωνα με την απογραφή του 2001, ενώ η έκτασή του είναι 10,9 τ.χμ. Η ευρύτερη περιοχή του Πειραιά έχει συνολικό πληθυσμό 466.065 κατοίκους και έκταση 50,4 τ.χμ. και αποτελεί το νοτιοδυτικό τμήμα του πολεοδομικού συγκροτήματος που συγκροτεί την περιφέρεια Αττικής. Το κέντρο του Πειραιά απέχει περίπου 12 χιλιόμετρα μέσω της οδού Πειραιώς από το κέντρο της Αθήνας (από την πλατεία Ομόνοιας στην πλατεία Ωρολογίου), της οποίας αποτελεί ιστορικό επίγειο.

Η πόλη έχει πολλές πλατείες. Σπουδαιότερες είναι η πλατεία Κοραή, όπου βρίσκεται και το Δημαρχείο του Πειραιά, στη διασταύρωση των οδών Ηρώων Πολυτεχνείου και Βασιλέως Γεωργίου Α΄, η πλατεία Τερψιθέας, η οποία χωρίζεται σε τέσσερις μικρότερες από τις οδούς Ηρώων Πολυτεχνείου και 2ας Μεραρχίας, η πλατεία Καραϊσκάκη στο λιμάνι του Πειραιά, από τις πιο παλαιές και ιστορικές πλατείες της πόλης, η πλατεία Λουδοβίκου, έξω από το σταθμό Ηλεκτρικού Σιδηρόδρομου κ. ά. (Μπαλούρδος, 2006: 83-88).

Διαθέτει μια βιβλιοθήκη με ιδιαίτερα πλούσια συλλογή βιβλίων, την Πινακοθήκη Πειραιά, η οποία στεγάζεται στο κτήριο του Παλαιού Ταχυδρομείου και χρησιμοποιείται για πολιτιστικές δραστηριότητες και το

Ιστορικό Αρχείο του Πειραιά, ένα από τα ελάχιστα δημοτικά αρχεία στη χώρα μας. Αξιόλογα θέατρα είναι το Δημοτικό Θέατρο Πειραιά, που βρίσκεται στο κέντρο της πόλης και αποτελεί αντιγραφή του θεάτρου Μπολσσί, το Βεάκειο Δημοτικό Θέατρο, που βρίσκεται στο λόφο της Καστέλλας (Προφήτη Ηλία) και έχει τη μορφή αρχαίου θεάτρου και το Μενάνδρειο Δημοτικό Θέατρο (πρώην Δελφινάριο), το οποίο βρίσκεται στην περιοχή του Νέου Φαλήρου, κοντά στο Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας και έχει τη μορφή αρχαίου θεάτρου. Επίσης, αξίζει να αναφερθούν τα σημαντικά μουσεία του Πειραιά, το Αρχαιολογικό Μουσείο και το Ναυτικό Μουσείο.

Όσον αφορά το χώρο της εκπαίδευσης, εκτός από τα 130 δημόσια σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, υπάρχουν και δυο ανώτατα ιδρύματα, το Πανεπιστήμιο Πειραιώς, η Σχολή Ναυτικών Δοκίμων και το Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό ίδρυμα (Τ.Ε.Ι.) Πειραιά, το οποίο ανήκει στον Πειραιά, αλλά στεγάζεται στο Αιγάλεω λόγω έλλειψης χώρου.

Τέλος, τα αθλητικά κτίρια του Πειραιά είναι το Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας και το γήπεδο Καραϊσκάκη στο Νέο Φάληρο, το Εθνικό Κλειστό Γυμναστήριο Πειραιά (Παπαστράτειο) και το κολυμβητήριο του Οργανισμού Πολιτισμού Αθλησης Νεολαίας (ΟΠΑΝ).

## **5.2 ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΑ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ**

Ο Δήμος Πειραιά, στο πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής έθεσε άμεση προτεραιότητα στην υποστήριξη και προστασία των κατοίκων του Δήμου που αντιμετωπίζουν προβλήματα ανεργίας και δεν έχουν την απαραίτητη ενημέρωση και βοήθεια για την εξεύρεση εργασίας. Συγκεκριμένα, συμβουλευτική επαγγελματικού προσανατολισμού παρέχει στους πολίτες, ανέργους και εργαζόμενους, με το Τμήμα Δια Βίου Μάθησης της Διεύθυνσης Παιδείας και Δια Βίου Μάθησης και την Κοινωφελή Δημοτική Επιχείρηση Πειραιά / ΚΟΔΕΠ. ([www.pireasnet.gr](http://www.pireasnet.gr), τελευταία πρόσβαση στις 08-07-2017).

## **5.3: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ**

### **5.3.1 Το Τμήμα Δια Βίου Μάθησης**

Το Τμήμα Δια Βίου Μάθησης αποτελεί ένα από τα καίρια Τμήματα του Δήμου Πειραιά, καθώς η παρακολούθηση των προγραμμάτων δια βίου μάθησης συνεισφέρει στην προσωπική, επαγγελματική και κοινωνική ανάπτυξη του ατόμου.

- ✓ Υλοποιεί προγράμματα δια βίου μάθησης στο πλαίσιο του αντίστοιχου εθνικού και περιφερειακού σχεδιασμού, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- ✓ Μεριμνά για την κατάρτιση προγραμμάτων προς όφελος ή εξυπηρέτηση των μαθητών.
- ✓ Εκπονεί έρευνες / μελέτες που αφορούν τις ανάγκες της εκπαίδευσης.
- ✓ Παρακολουθεί την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών παιδείας και επιμόρφωσης προς τους πολίτες και διατυπώνει σχετικές προτάσεις προς τη Δημοτική Αρχή.
- ✓ Καταρτίζει, επεξεργάζεται, εισηγείται και υλοποιεί προγράμματα επιμορφωτικού, πολιτιστικού ή ψυχαγωγικού χαρακτήρα, προς όφελος των διδασκόντων, των γονέων, του μαθητικού πληθυσμού και της νεολαίας γενικότερα.
- ✓ Οργανώνει ενημερωτικές συναντήσεις, σεμινάρια, συμπόσια, ημερίδες και ό,τι άλλο ήθελε αποβεί προς όφελος του συνόλου της εκπαιδευτικής κοινότητας και των πολιτών του Δήμου γενικότερα. Για το σκοπό αυτόν συνεργάζεται με άλλες υπηρεσίες και φορείς του Δήμου.
- ✓ Αναπτύσσει και συντονίζει συνεργασίες με διάφορους φορείς, τοπικούς, εθνικούς, περιφερειακούς και Ευρωπαϊκούς.
- ✓ Παρακολουθεί σε Ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο, κατά το δυνατόν, τα θέματα που σχετίζονται με το αντικείμενό του.

- ✓ Συμμετέχει σε εθνικά Ευρωπαϊκά και διεθνή προγράμματα. Για το σκοπό αυτόν απευθύνεται στη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Ανάπτυξης, η οποία αναλαμβάνει την υποβολή των σχετικών αιτήσεων.
- ✓ Υποστηρίζει τις κοινωνικές, πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες στα σχολεία.
- ✓ Συνεργάζεται με αρμόδιους φορείς (Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Οργανισμό Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης) για την προώθηση του θεσμού των σχολείων δεύτερης ευκαιρίας κ.λ.π.
- ✓ Ασκεί κάθε άλλη εργασία που έχει σχέση με τη λειτουργία του Τμήματος, σύμφωνα και με τις οδηγίες της ηγεσίας του Δήμου.  
(<http://www.pireasnet.gr>, τελευταία πρόσβαση στις 22-06-2017)

Αξιοσημείωτο είναι ότι το Τμήμα Δια Βίου Μάθησης του Δήμου Πειραιά, στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών σεμιναρίων που προσφέρει στους πολίτες, ξεκίνησε τη συμβουλευτική επαγγελματικού προσανατολισμού, για πρώτη φορά, σε συνεργασία με εθελοντές καθηγητές, στον τρίτο κύκλο δωρεάν επιμορφωτικών σεμιναρίων και διαλέξεων (υποβολή αιτήσεων από την Δευτέρα 20 Μαρτίου 2017), όπου ανταποκρίθηκαν 86 άτομα (δημότες και ετεροδημότες), άνεργοι ή εργαζόμενοι, ηλικίας 18-65 ετών.

### **5.3.2 Η Κοινωφελής Δημοτική Επιχείρηση Πειραιά (ΚΟΔΕΠ)**

Η Κοινωφελής Δημοτική Επιχείρηση Πειραιά αποτελεί Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου (ΝΠΙΔ) μετά τη συγχώνευση δυο Δημοτικών Επιχειρήσεων ,όπως ορίστηκε από το Πρόγραμμα Καλλικράτης και απευθύνεται σε όλους τους δημότες που αισθάνονται την ανάγκη να αναζητήσουν στήριξη, για την αντιμετώπιση μικρών ή μεγάλων προβλημάτων, και σε ομάδες δημοτών που θέλουν μια άλλη μορφή ενημέρωσης και επικοινωνίας. Στελεχώνεται από ειδικούς επιστήμονες, ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς, ενώ συνεργάζεται και με άλλους επιστημονικούς φορείς για την πληρέστερη κάλυψη αναγκών που παρουσιάζονται.

Οι υπηρεσίες που παρέχονται στο πλαίσιο της Κοινωφελούς Δημοτικής Επιχείρησης είναι: οι Ξενώνες Αστέγων, το Πρόγραμμα Βοήθεια στο σπίτι, το κοινωνικό φαρμακείο, η Δημοτική Τράπεζα αγάπης και προσφοράς (τρόφιμα, ρουχισμό), τα μαθήματα ελληνικής γλώσσας, ιστορίας και πολιτισμού και η Διδακτική αλληλεγγύη.

Η υπηρεσία της Κοινωφελούς Δημοτικής Επιχείρησης, που παρέχει συμβουλευτική και επαγγελματικό προσανατολισμό, είναι το Επιστημονικό Κέντρο Συμβουλευτικής και ψυχολογικής Υποστήριξης Ατόμου και Οικογένειας, που αποτελείται από τα τμήματα Μνήμης - Άνοιας και Συμβουλευτικής & Ψυχολογικής Υποστήριξης Γονέων.

Στο πλαίσιο του Τμήματος Συμβουλευτικής & Ψυχολογικής Υποστήριξης Γονέων, παρέχονται υπηρεσίες με στόχο τη διευκόλυνση και υποστήριξη των κατοίκων της πόλης του Πειραιά στην προσπάθειά τους να βρουν εργασία και να πετύχουν τους επαγγελματικούς τους στόχους. Το Τμήμα ασχολείται με την κατάδειξη του αριθμού των ανέργων, την καταχώρηση των πληροφοριών για τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες των ανέργων. Στόχος είναι να αποκτήσουν καλύτερη εικόνα του εαυτού τους και να γίνει επαναπροσδιορισμός της επαγγελματικής πορείας τους, σύμφωνα με τις προσωπικές τους ανάγκες και τις συνθήκες αγοράς.

Η διαδικασία, που ακολουθείται, βασίζεται στη δημιουργία ενός ατομικού εργασιακού προφίλ και ενός ατομικού σχεδίου δράσης. Στη συνέχεια οι άνεργοι υποβάλλονται σε τεστ ατομικών και εργασιακών ενδιαφερόντων. Ακολουθεί ατομική συμβουλευτική και στη συνέχεια συμμετέχουν σε μια ομάδα συμβουλευτικής με στόχο την ανάπτυξη επαγγελματικού προφίλ, την πληροφόρηση για το εργασιακό περιβάλλον και την κατάρτιση επαγγελματικού σχεδίου δράσης.

Μέσω των δράσεων αυτών, οι συμμετέχοντες άνεργοι ανακαλύπτουν τα προσωπικά τους χαρακτηριστικά, τις εργασιακές τους προτιμήσεις, τις ιδιαίτερες δεξιότητες, που ενδεχόμενα έχουν και αποκτούν πληροφόρηση για τις ευκαιρίες απασχόλησης και την αγορά εργασίας. Το τελικό αποτέλεσμα

είναι η εκπόνηση ατομικού επαγγελματικού σχεδίου και η διευκόλυνση στη λήψη επαγγελματικών αποφάσεων. Η μέθοδος δηλαδή πραγματοποιείται με δύο συναντήσεις με τον ενδιαφερόμενο (συζήτηση και συμπλήρωση του τεστ και ανάλυση). Βέβαια, εννοείται ότι το τεστ δεν απαντά σε όλα και αποτελεί απλά ένδειξη.

Παρέχεται ενημέρωση για τα θέματα:

- α) της κοινωνικής ασφάλισης (π.χ. επιδόματα, δικαιολογητικά),
- β) του επαγγελματικού προσανατολισμού (π.χ. εργασιακές σχέσεις, τρόποι αναζήτησης εργασίας, πληροφορίες για διαγωνισμούς, προγράμματα απασχόλησης, βοήθεια και ενημέρωση για σύνταξη βιογραφικού και συνοδευτικής επιστολής, επαγγελματική συνέντευξη),
- γ) της προετοιμασίας αντιμετώπισης πιθανών προβλημάτων (π.χ. θέματα που σχετίζονται με την ανεργία, τη μονογονεϊκότητα, τη σεξουαλική παρενόχληση στην εργασία, διάφορες εθνικές/ θρησκευτικές ή πολιτικές ιδιαιτερότητες),
- δ) του χειρισμού κρίσεων ή σημαντικών γεγονότων ζωής (π.χ. διαζύγιο, χωρισμός, εγκυμοσύνη, απώλεια, επανένταξη στην αγορά εργασίας μετά από μακρόχρονη απουσία),
- ε) των θεμάτων που αφορούν την ταυτότητα του φύλου στις διαπροσωπικές σχέσεις (π.χ. μειωμένη αυτοεκτίμηση, αίσθημα αβοηθησίας, καταθλιπτική διάθεση, σχέσεις εξάρτησης).

Στο πλαίσιο αυτό, παρέχεται ατομική ή ομαδική συμβουλευτική, προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης, δικτύωση στην αγορά εργασίας-πληροφόρησης και ευέλικτες καταρτίσεις (επιλογή ώρας, διαζώσης ή εξ' αποστάσεως/τηλεσυμβουλευτική). ([www.kodep.gr](http://www.kodep.gr), τελευταία πρόσβαση στις 28-06-2017).

### **5.3.3 ΚΕΝΤΡΟ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΑΝΕΡΓΩΝ (Κ.Ψ.Κ.Υ.) / Π.Ε.Ψ.Α.Ε.Ε**

Το Κέντρο Ψυχολογικής και Κοινωνικής Υποστήριξης Ανέργων λειτουργεί από την Πανελλαδική Ένωση για την Ψυχοκοινωνική Αποκατάσταση και την Επαγγελματική Επανένταξη (Π.Ε.Ψ.Α.Ε.Ε), η οποία είναι ένα Επιστημονικό – Μη Κερδοσκοπικό Σωματείο. Ιδρύθηκε το 1997 και στοχεύει στην ψυχοκοινωνική αποκατάσταση και την επαγγελματική επανένταξη των ευπαθών ομάδων, συνεργάζεται με την ΚΟΔΕΠ και χρηματοδοτείται από πόρους του ΕΣΠΑ. ([www.pepsaee.gr](http://www.pepsaee.gr), τελευταία πρόσβαση στις 30-06-2017).

Σκοπός του Κέντρου είναι η ψυχολογική και κοινωνική υποστήριξη σε όσο το δυνατόν περισσότερους άνεργους συμπολίτες μας. Παρέχει δωρεάν δομές, υποδοχή και καταλύματα σε άνεργους, άστεγους, πρόσφυγες, κακοποιημένες γυναίκες, χρήστες, ανήλικους, ψυχικά ασθενείς.

Είναι μια νέα δωρεάν υπηρεσία, η οποία δημιουργήθηκε, με σκοπό να ανταποκριθεί σε ανάγκες που συνδέονται με τις σημερινές συνθήκες της οικονομικής κρίσης και με τα αυξημένα ποσοστά ανεργίας. Συγκεκριμένα, το Κέντρο παρέχει υπηρεσίες ψυχολογικής και κοινωνικής υποστήριξης, με στόχο την ενδυνάμωση, την κινητοποίηση και την επαγγελματική επανένταξη των ανθρώπων που βρίσκονται σε κατάσταση ανεργίας.

Όλες οι υπηρεσίες παρέχονται από εξειδικευμένους Ψυχολόγους, Κοινωνικούς Λειτουργούς, Συμβούλους Απασχόλησης και Ψυχιάτρους.

## ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Ο επαγγελματικός προσανατολισμός στοχεύει στην πληροφόρηση για τις επαγγελματικές δεξιότητες, την ενημέρωση για την πορεία προς την επαγγελματική αποκατάσταση και την αρμονική ένταξη στο κοινωνικό σύνολο. Αποσαφηνίζει, κατά το δυνατό, τα επαγγέλματα που ταιριάζουν καλύτερα στον συμβουλευόμενο, καθώς και τις αντίστοιχες σπουδές και δεξιότητες που απαιτούνται.

Είναι απαραίτητη η γενικότερη βελτίωση του θεσμού της Συμβουλευτικής και του Επαγγελματικού Προσανατολισμού. Χρειάζεται περαιτέρω διεύρυνση των υπηρεσιών Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, ώστε να λειτουργούν σε κάθε τοπική κοινωνία. Επίσης, για την επίτευξη της βελτίωσης αυτής, είναι αναγκαία η επιμόρφωση όσων εφαρμόζουν την επαγγελματική συμβουλευτική στην πράξη. Οι σύμβουλοι θα μπορούσαν να αναπτύξουν συστηματικές δράσεις αποσκοπώντας στην προσφορά ποικίλων ευκαιριών στους ανέργους και στους εργαζόμενους, ώστε να είναι σε θέση να λάβουν σωστές επαγγελματικές αποφάσεις και να αναδείξουν στο έπακρο τις ικανότητες που διαθέτουν. Η επικοινωνία αποτελεί συστατικό στοιχείο κάθε τομέα της κοινωνικής και προσωπικής ζωής, αφού χωρίς αυτή δεν θα ήταν δυνατή η επιβίωση (Σταμάτης, 2003: 14).

Είναι σαφές ότι στη χώρα μας υπάρχει αλληλοεπικάλυψη των επιμέρους δράσεων των εμπλεκόμενων φορέων με αποτέλεσμα να παρέχεται αποσπασματική εφαρμογή των υπηρεσιών επαγγελματικής συμβουλευτικής.

Η συνεργασία και ο συντονισμός των δράσεων όλων των φορέων επαγγελματικού προσανατολισμού θα μπορούσαν να συμβάλλουν στη βελτίωση της αποδοτικότητας των υπηρεσιών επαγγελματικής συμβουλευτικής στη χώρα μας και στην ομαλότερη ένταξη σημαντικού τμήματος του εργατικού δυναμικού στην αγορά εργασίας.

Η άνοδος της ανεργίας, έχει επιφέρει σημαντική αύξηση στην προσέλευση ανέργων στις υπηρεσίες επαγγελματικής συμβουλευτικής στο σημερινό κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον. Την ίδια στιγμή, όμως, γνωρίζουμε όλοι ότι

το προσωπικό των υπηρεσιών μειώνεται λόγω των μέτρων που λαμβάνονται με αποτέλεσμα η εξυπηρέτηση των ανέργων να είναι ιδιαίτερα δύσκολη.

Επίσης, δεν υπάρχει νομοθετικό πλαίσιο για την κατοχύρωση του θεσμού του επαγγελματικού προσανατολισμού στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τους Δήμους, που είναι οι εγγύτεροι θεσμοί προς τους πολίτες με αποτέλεσμα την έλλειψη μιας αξιόπιστης εικόνας της συμβουλευτικής και του επαγγελματικού προσανατολισμού στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Το θετικό μέσα σ' αυτή την γενική απαξίωση είναι ότι λειτουργεί έντονα ο εθελοντισμός, η θέληση και διάθεση να βοηθήσουμε τον συνάνθρωπό μας.

## ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Amudson, N.E. (2006). Challenges for career interventions in changing contexts. *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 6.
- Βεγλερή Φ. (1963). Η διοικητική οργάνωσις, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα.
- Βενιέρης, Δ. (2015). Κοινωνική Πολιτική-Έννοιες ΚΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ. Αθήνα: Τόπος.
- Βλάχος, Γ. (1988). Τα κριτήρια της Δημοκρατίας στην περίοδο του Διοικητικού και Κοινωνικού Κράτους. Αθήνα: Αντ. Ν. Σάκκουλας.
- Βροντάκης, Μ. (2004) Τα συνταγματικά όρια της εξουσίας του νομοθέτη στον καθορισμό του τρόπου και την επιλογή της μορφής οργανώσεως για την εξυπηρέτηση δημόσιου σκοπού, Τόμος Τιμητικός του Συμβουλίου της Επικρατείας, 75 χρόνια.
- Γένα. Α., Καλπάκογλου. Θ., Μπουλουγούρης. Γ., Σιδηροπούλου-Δημάκου, Δ., Τομάρας, Βλ., Φωκά-χριστογιαννοπούλου, Π. (1996). Θέματα Γνωσιακής Συμπεριφοριστικής Θεραπείας. Τόμος Γ' (επιμ. Μπουλογούρης Γ.). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Gellner, E. (1996). Η κοινωνία πολιτών και οι αντίπαλοί της. Συνθήκες ελευθερίας (Μετάφραση: Στροίκου Η.). Αθήνα: Παπαζήση.
- Δουατζής, Γ. (1986), *Τοπική Αυτοδιοίκηση*, Αθήνα: Εξάντας.
- Θεοδώρου Μ., Σαρρής Μ., Σούλης Σ. (2001). Συστήματα Υγείας. Αθήνα: Παπαζήση.
- Δημητρόπουλος, Ε. (2001). Ο θεσμός «Συμβουλευτικής-Προσανατολισμού» στην Εκπαίδευση στο τέλος του 2<sup>ου</sup> Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (ΚΠΣ), στην αρχή του 3ου. Κριτικά σημειώματα συντακτικής επιτροπής. Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού.
- Δημητρόπουλος, Ε. (1999). Συμβουλευτική σταδιοδρομίας, εκπαιδευτικός και επαγγελματικός προσανατολισμός. Αθήνα: Γρηγόρη.
- Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών/ΕΚΚΕ (1991). Έρευνα για τα Κοινωνικά Χαρακτηριστικά της Απασχόλησης (Μελέτη Ι: Η Επιλογή του

Επαγγέλματος-Θεωρητικές Αναφορές και Εμπειρική Διερεύνηση).  
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Κούλα Κασσιμάτη, Αθήνα.

- Κανδυλάκη, Α. (2008). Η Συμβουλευτική στην κοινωνική εργασία: Δεξιότητες και τεχνικές. Κασσιμάτη, Κ. / ΕΚΚΕ (1989). Επιλογή Επαγγέλματος-Πραγματικότητα ή Μύθος; ΕΚΚΕ, Αθήνα: Τόπος.
- Κασσωτάκης, Μ. (2002). Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός-Θεωρία και πράξη. Αθήνα: Τυπωθήτω.
- Κασσωτάκης, Μ. Φωτιάδου-Ζαχαρίου. Τ. (2004). Εξέλιξη του Επαγγελματικού Προσανατολισμού στην Ελλάδα. Στο «Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός-Θεωρία και πράξη» (επιμ. Κασσωτάκη Μ.). Αθήνα: Τυπωθήτω.
- ΚΕΔΚΕ-ΕΕΤΑΑ (1995). Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση. Παρούσα κατάσταση και προοπτικές (Μελέτη). Αθήνα: ΕΕΤΑΑ
- Κελπανίδης, Μ. (1991). Κράτος Πρόνοιας και Εκπαίδευση. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.
- Κολύβα Β., Κουτσαύτη, Μ. (1997). Μελέτη εφαρμογής για τη δημιουργία εθνικού κέντρου επαγγελματικού προσανατολισμού (ΕΚΕΠ). Αθήνα: Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας.
- Κοντιάδης, Ξ. Ι. (2008). «Εισαγωγή στην Κοινωνική Διοίκηση και τους Θεσμούς της Κοινωνικής Ασφάλειας». Αθήνα: Παπαζήση.
- Κοσμίδου-Hardy, Χ. (1998). Ο Δάσκαλος και ο Σύμβουλος στη διδακτική-μαθησιακή συνάντηση. Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού.
- Μαλικιώση-Λοϊζου, Μ., Σπόντα Ε. (2008). “Ο ρόλος της λεκτικής και μη-λεκτικής επικοινωνίας στη μαθησιακή διαδικασία του νηπιαγωγείου” στο «Ενσώματος νους, πλαισιοθετημένη γνώση και εκπαίδευση: προσεγγίζοντας την ποιητική και τον πολιτισμό του σκεπτόμενου σώματος, διεπιστημονικές προσεγγίσεις». (επιμ.) Μ. Α. Πουρκός. Αθήνα: Gutenberg,
- Μαλικούτη, Στ. (2004). *Πειραιάς 1834-1912*, εκδ. Πολιτιστικό ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς, Πειραιάς
- Μάρδας, Γ. (2005). Κοινωνική Πολιτική - Θεωρία και Πράξη (Διοίκηση - Οικονομία – Δίκαιο - Κοινωνιολογία). Αθήνα: Παπαζήση.

- Μάρδας, Γ. (1998). Το σύγχρονο κοινωνικό κράτος. Αθήνα - Κομοτηνή: Αντ. Ν. Σάκκουλα.
- Mc Leod, J. (2005). Εισαγωγή στη Συμβουλευτική (Μετάφραση Καραθάνου Δ., Μαρκαντώνη Αθηνά). Τίτλος πρωτοτύπου: Mc Leod John. (2005). An Introduction to counselling. Third Edition. Open University Press. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Μιχελή, Λ. (1998). *Πειραιάς, από το Πόρτο Λεόνε στη Μαγχεστρία της Ανατολής*. Αθήνα: Εκδόσεις Δρώμενα.
- Μπαλούρδος, Γ., (2006), *Πειραιϊκό Πανόραμα. Πνευματικό και καλλιτεχνικό χρονολόγιο του πειραιϊκού χώρου 1784-2005*. Πειραιάς: Τσαμαντάκη,.
- Μυλωνά-Καλαβά, Ν. (2001). Παραλληλισμός των αρχών της Συμβουλευτικής με την παγκόσμια αντίληψη αναφορικά με τη διαφορετικότητα και την ισότητα. Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού.
- Οικονόμου, Χ. (2012). Το θεσμικό πλαίσιο παροχών ασθενείας στην Ελλάδα, Ο ρόλος και η λειτουργία του Εθνικού Συστήματος Υγείας. Αθήνα: Παρατηρητήριο, ΙΝΕ ΓΣΕΕ.
- Παπακωνσταντίνου, Α. (2006). Κοινωνική δημοκρατία και κοινωνικό κράτος δικαίου κατά το Σύνταγμα του 1975/1986/2001. Αθήνα – Κομοτηνή: Αντ. Ν. Σάκκουλας.
- Παπάνης, Ε., Μπαλάσα, Α. (2011). Συμβουλευτική μέσω διαδικτύου και επικοινωνία. Αθήνα: Αφοί Κυριακίδη Α.Ε.
- Πατράγας, Χ. (2004). *Μεγάλο Πειραιϊκό Λεύκωμα*. Πειραιάς: Εκδόσεις Μυτιληναίος.
- Petras, J., Wallace T. Kohi J., Morris Suzuki T., Hirsh J. (2005). Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και κυρίαρχη πολιτική. (Μετάφραση Κοντογεώργου Μ.). Αθήνα: The Monthly Review.
- Ράικος, Α. (2011). *Γενική Πολιτειολογία-Εισαγωγή στο συνταγματικό δίκαιο και Οργανωτικό μέρος*. Αθήνα: Νομική βιβλιοθήκη.
- Σκλιας, Π., Χουλιάρης, Α. (2002). Η διπλωματία της Κοινωνίας των Πολιτών (επιμέλεια). Αθήνα: Παπαζήσης.

- Σταθόπουλος, Π. (2012). Οργάνωση και Διοίκηση κοινωνικών υπηρεσιών. Αθήνα: Παπαζήσης.
- Σταθόπουλος, Π. (1999). Κοινωνική Πρόνοια – Μια Γενική Θεώρηση, Β' Έκδοση. Αθήνα: Έλλην.
- Σταμάτης Π. (2003). Παιδαγωγική Επικοινωνία: το παράδειγμα της απτικής συμπεριφοράς στο νηπιαγωγείο (Διδακτορική Διατριβή). Πανεπιστήμιο Αιγαίου.
- Στασινοπούλου, Ο. (2006). Κράτος Πρόνοιας. Ιστορική εξέλιξη – Σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις. Αθήνα: Gutenberg.
- Τσιρώνη Ν. (2009). Τιμή και Τίμημα. Χορηγία, φιλανθρωπία, εθελοντισμός. Η ευθύνη του πολίτη απέναντι στην κοινωνία (πρακτικά ημερίδας 28-02-2007). Αίνος Πολιτιστική Εταιρεία. Αθήνα: Φοίνικας.
- Φραδέλος, Ε., Στάικος Χ. (2013). Η συμβολή της ενεργητικής ακρόασης στην ανάπτυξης θεραπευτικής σχέσης στη νοσηλευτική ψυχικής υγείας. Επιστημονικά Χρονικά 18 (4).
- Χλέπας, Ν. (2008), *Το σύστημα διακυβέρνησης των νέων πρωτοβάθμιων ΟΤΑ*, (Τελική έκθεση), Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΙΤΑ), Αθήνα.
- Χουρδάκη, Μ. (1982). Οικογενειακή Ψυχολογία. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Χρήστου, Σ. (Τεύχος 200). Η ανάγκη για νέες μορφές διοίκησης. Περιοδικό Δημόσιος Τομέας.
- Χρυσόγονος, Κ. (1998). Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα. Αθήνα – Κομοτηνή: Αντ. Ν. Σάκκουλας.

### **Ξενόγλωσση βιβλιογραφία**

- Bebbington, A., Hickey, S., Mitlin, D. (2008). Can NGOs Make a Difference? The challenge of Development Alternatives. London – New York: Zed Books.
- Flora, P., Alber, J., Kohi, J. (1977). Zur Entwicklung der westeuropäischen Wohlfahrts – staaten. Politische Vierteljahresschift.
- Fowler A., Malunga C. (2010), NGO management. London: Earthscan companion.

- Gibson R., Mitchell M. (1990). Introduction to counselling and guidance. (3rd ed.). New York: Macmillan Publishing Company.
- Price, J., Hescheles D., Price, A., Rae (1999). A Guide to starting PSYCOTHERAPY Groups. Academic Press, San Diego, California USA.
- Rae, L. (2001). Develop your Training Skills. Kogan Limited, London, UK.

### **Ιστοσελίδες**

- <http://www.eoppep.gr/teens/index.php/consultant/16-symvoulos>
- [www.kepea.gr](http://www.kepea.gr)
- <http://kesyp-anatol.att.sch.gr/index.files/Page366.htm>
- <http://1kesyp-peiraia.att.sch.gr/>
- [www.kodep.gr](http://www.kodep.gr)
- [www.minedu.gov.gr](http://www.minedu.gov.gr)
- [www.oaed.gr](http://www.oaed.gr)
- <http://www.oaed.gr/documents/10195/1214552/%CE%A3%CE%A5%CE%9D%CE%9F%CE%A0%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%97+%CE%95%CE%9A%CE%98%CE%95%CE%A3%CE%97++IOY%CE%9BIOY++2017.pdf/1eba506e-4166-45f7-80e9-a9228fa11c6a>
- [www.pepsaee.gr](http://www.pepsaee.gr)
- [www.pireasnet.gr](http://www.pireasnet.gr)
- [www.pireasnet.gr/ΟΠειραιάς/Ιστορία/tabid/666/Default.aspx](http://www.pireasnet.gr/ΟΠειραιάς/Ιστορία/tabid/666/Default.aspx)
- [www.ypakp.gr](http://www.ypakp.gr)

# ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

## **ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ**

### **ΤΡΙΤΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΔΩΡΕΑΝ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ**

Ξεκινά την Δευτέρα 20 Μαρτίου 2017, η υποβολή αιτήσεων για τον τρίτο κύκλο δωρεάν επιμορφωτικών σεμιναρίων και διαλέξεων, που διοργανώνει το Τμήμα Δια Βίου Μάθησης της Διεύθυνσης Παιδείας και Δια Βίου Μάθησης του Δήμου Πειραιά, σε συνεργασία με εθελοντές καθηγητές.

Τα επιμορφωτικά προγράμματα περιλαμβάνουν δίωρες συναντήσεις και μετά την ολοκλήρωση κάθε σεμιναρίου, οι συμμετέχοντες θα λάβουν βεβαίωση συμμετοχής

Οι αιτήσεις θα υποβάλλονται στην ηλεκτρονική διεύθυνση του Τμήματος Διά Βίου Μάθησης της Διεύθυνσης Παιδείας και Δια Βίου Μάθησης Δήμου Πειραιά στο e-mail: [paideiasdp3@pireasnet.gr](mailto:paideiasdp3@pireasnet.gr), σε αίτηση που θα βρίσκουν στην ιστοσελίδα του Δήμου Πειραιά, από την Δευτέρα 20-03-2017.

Οι πολίτες, οι οποίοι δεν έχουν ηλεκτρονική πρόσβαση, μπορούν να υποβάλλουν την αίτησή τους στο Γραφείο του τμήματος- Ακτή Ποσειδώνος και Δημοσθένους 2, 2ος όροφος, γραφείο 1, Πύργος Πειραιά, καθημερινά από τις 09:00 έως και τις 14:00. Τηλ. επικοινωνίας: 2132024715.

**Η θεματολογία των προγραμμάτων/διαλέξεων είναι η εξής:**

1. Βασικές Γνώσεις Η/Υ για αρχάριους σε 8 διδακτικές ώρες.
2. Πως διαμορφώνονται οι σχέσεις γονέων και παιδιών σε 2 διδακτικές ώρες.
3. Συναισθηματική Νοημοσύνη σε 10 διδακτικές ώρες.
4. Συμβουλευτική Επαγγελματικού Προσανατολισμού σε 4 διδακτικές ώρες.
5. Γνωρίζοντας την Ευρωπαϊκή Ένωση σε 8 διδακτικές ώρες.
6. Θεωρία και Πράξη του Αρχαίου Ελληνικού Χορού και Εφαρμογή του στην περιοχή του Πειραιά σε 8 διδακτικές ώρες.

**Επιπρόσθετα, θα λειτουργήσουν και τα παρακάτω τμήματα που είχαν ανακοινωθεί την προηγούμενη περίοδο (Όσοι έχουν ήδη αιτηθεί, δεν χρειάζεται η επανεγγραφή):**

1. Συμβουλευτική Οικογενειακού Προϋπολογισμού σε 4 διδακτικές ώρες.
2. Διεθνείς Σχέσεις και διπλωματία του νεοελληνικού κράτους σε 8 διδακτικές ώρες.
3. Τοπική Ιστορία σε 6 διδακτικές ώρες.

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2



ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΑ  
Δ/ΝΣΗ: ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ  
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ  
ΤΜΗΜΑ: ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ  
ΤΗΛ. 2132024715



ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΑ

Αρ.Πρωτ.....

Ημερομηνία...../...../2017

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ  
ΤΜΗΜΑ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΑΙΤΗΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΤΟΣ: 2016 - 2017

|                  |  |                              |  |
|------------------|--|------------------------------|--|
| ΕΠΩΝΥΜΟ          |  | ΟΝΟΜΑ                        |  |
| ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΕΡΑ     |  | ΟΝΟΜΑ ΜΗΤΕΡΑΣ                |  |
| ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ        |  | ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ         |  |
| ΠΟΛΗ Ή ΧΩΡΙΟ     |  | ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ              |  |
| ΕΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ    |  | ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ                   |  |
| ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΣΤΑΘΕΡΟ |  | ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΚΙΝΗΤΟ              |  |
| E-MAIL           |  | ΑΡ. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ή ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΟΥ |  |

ΤΥΠΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (σημειώστε με Χ την ανώτερη εκπαιδευτική σας βαθμίδα)

| ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ                      | ΝΑΙ                      | ΚΑΠΟΙΕΣ ΤΑΞΕΙΣ           | ΦΟΙΤΗΣΗ (ΤΩΡΑ)           | ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ |
|-------------------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|------------|
| ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ                | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                          |            |
| ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ                | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                          |            |
| ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ                  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |            |
| ΠΤΥΧΙΟ ΤΕΧΝ. ΕΠΑΓΓΕΛΜ. ΕΚΠ/ΣΗΣ      | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |            |
| ΠΤΥΧΙΟ Ι.Ε.Κ.                       | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |            |
| ΑΝΩΤΑΤΗ ΤΕΧΝ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (Α.Τ.Ε.Ι.) | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |            |
| ΑΝΩΤΑΤΗ ΠΑΝΕΠ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (Α.Ε.Ι.)  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |            |

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ (σημειώστε με Χ μία μόνο επιλογή)

|                                                               |                          |             |
|---------------------------------------------------------------|--------------------------|-------------|
| ΟΙΚΙΑΚΑ                                                       | <input type="checkbox"/> |             |
| ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΣ                                                  | <input type="checkbox"/> |             |
| ΦΟΙΤΗΤΗΣ/ΤΡΙΑ-ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ/ΤΡΙΑ - ΜΑΘΗΤΗΣ/ΤΡΙΑ                  | <input type="checkbox"/> |             |
| ΑΝΕΡΓΟΣ/Η (λιγότερο των 12 μηνών)                             | <input type="checkbox"/> |             |
| ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΑΝΕΡΓΟΣ/Η Ι ( < 25 ΕΤΩΝ ΚΑΙ > 6 ΜΗΝΕΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ)   | <input type="checkbox"/> |             |
| ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΑΝΕΡΓΟΣ/Η ΙΙ ( > 25 ΕΤΩΝ ΚΑΙ > 12 ΜΗΝΕΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ) | <input type="checkbox"/> |             |
| ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΣ/Η                                          | <input type="checkbox"/> | ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ |
| ΜΙΣΘΩΤΟΣ/Η                                                    | <input type="checkbox"/> | ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ  |

Πρωινή ☐ Απογευματινή ☐

Συνημμένα

\* Φωτοτυπία Αστυνομικής Ταυτότητας ή Διαβατηρίου ☐ , Ηλεκτρονικά στην διεύθυνση [paideiasdp3@pireasnet.gr](mailto:paideiasdp3@pireasnet.gr)  
Αποδέχομαι τη συλλογή και στατιστική επεξεργασία των παραπάνω προσωπικών μου δεδομένων σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2472/1997 περί «Προστασίας του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».

Ημερομηνία: ...../...../201.....

## ΕΠΙΘΥΜΩ ΝΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΩ ΣΤΑ ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΠΕΔΙΑ:

| A/A | ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΠΕΔΙΑ                                                                         | ΩΡΕΣ | ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΣ |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------|------|------------------|
| 1   | ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ                                                                       |      |                  |
| 1.1 | Βασικές Γνώσεις Η/Υ για αρχαίους                                                       | 8    |                  |
| 2   | ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ<br>Παιδί –οικογένεια Σχολείο-Πολίτης                                  |      |                  |
| 2.1 | Πως διαμορφώνονται οι σχέσεις γονέων και Παιδιών                                       | 2    |                  |
| 2.2 | Συναισθηματική Νοημοσύνη                                                               | 10   |                  |
| 2.3 | Συμβουλευτική Επαγγελματικού Προσανατολισμού                                           | 4    |                  |
| 2.4 | Συμβουλευτική Οικογενειακού Προϋπολογισμού                                             | 4    |                  |
| 3   | ΙΣΤΟΡΙΑ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ                                                                     |      |                  |
| 3.1 | Γνωρίζοντας την Ευρωπαϊκή Ένωση                                                        | 8    |                  |
| 3.2 | Θεωρία και Πράξη του Αρχαίου Ελληνικού Χορού και Εφαρμογή του στην περιοχή του Πειραιά | 8    |                  |
| 3.3 | Διεθνείς Σχέσεις και διπλωματία του νεοελληνικού κράτους                               | 8    |                  |
| 3.4 | Τοπική ιστορία : «Τα πρόσωπα, τα κτίρια, η ιστορία»                                    | 6    |                  |

## **ΟΔΗΓΙΕΣ - ΟΡΟΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ**

### **1. Συμπλήρωση «Αίτησης συμμετοχής εκπαιδευόμενου»**

- Συμπληρώστε προσεκτικά, με πληρότητα και ευκρίνεια ΟΛΑ τα προσωπικά σας στοιχεία.
- Δηλώστε το κινητό σας τηλέφωνο (εάν διαθέτετε), ώστε να είναι ευκολότερη η επικοινωνία μαζί σας.

### **2. Επιλογή εκπαιδευομένων**

- Τα τμήματα καταρτίζονται με βάση τον αριθμό των αιτήσεων, που έχουν υποβληθεί για κάθε πρόγραμμα εκπαίδευσης.

### **3. Υποχρεώσεις εκπαιδευομένων**

- Ο κάθε συμμετέχων αναλαμβάνει την υποχρέωση να παρακολουθήσει συστηματικά το πρόγραμμα ή τα προγράμματα που έχει επιλέξει.
- Μετά την ολοκλήρωση κάθε προγράμματος θα χορηγείται βεβαίωση παρακολούθησης.
- Η παρουσία των συμμετεχόντων καταγράφεται και η προαναφερόμενη βεβαίωση δεν χορηγείται, εφόσον ο συμμετέχων απουσιάζει σε πλεόν του 20% του συνόλου των ωρών κάθε σεμιναρίου.
- Σε περίπτωση μειωμένης συμμετοχής κατ' εξακολούθηση (κάτω του 50%) προβλέπεται η διακοπή λειτουργίας του αντίστοιχου προγράμματος και θα εξαρτηθεί από τον συνολικό αριθμό των συμμετεχόντων σε κάθε τμήμα.
- Κατά την διάρκεια των σεμιναρίων δεν επιτρέπεται στις αίθουσες διδασκαλίας η χρήση καφέδων, αναψυκτικών ή φαγητού, καθώς και το κάπνισμα.

Ημερομηνία:.....

ΕΛΑΒΑ ΓΝΩΣΗ  
Ο/Η ΑΙΤΩΝ/ΟΥΣΑ